

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITHUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1973. IX. 12 • Nr. 37 (2063)

7722 George Street, La Salle 690, Canada • Tel. (514) 366-6220

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

PABRANGS GAZOLINAS

Daugiau kaip 400 Montrealio gazolino stočių savininkų nubalsavo pakelti kainas už gazą ir alyvą. Federalinis Energtijos Ministeris Donald MacDonald Ottawoje pasakė tikįs, kad provincinė valdžia darys žygį prieš neteislingą kainų pakėlimą, kuris pailtė Montrealio vairuotojus šiemet jau ketvirtą kartą.

STREIKUOJA POPIERIAUS PRAMONĖS DARBININKAI

Iroquois Falls, Ont. Aple 1000 Abitibi Popieriaus Kompanijos darbininkų po nepasisekusių derybų išėjo į streiką, prie kurio galimas daktas prisijungs ir Ontario, Quebeco ir Manitobos provincijose esančios popieriaus kompanijos.

MILIJONINĖS VERTĖS IEŠKINYS VALDŽIAI

Prince Edward salos premjeras Alex Campbell, remdamasis dar 1873 metais su Kanados valdžia pasirašyta sutartimi, pranešė, kad Kanados Federalinei valdžiai yra paduotas milijono dolerių vertės ieškinys. Šiuo ieškiniu norima padengti dėl geležinkelų streiko sugidariusius nuostolius.

EMIGRANTŲ REGISTRACIJA

Kanados valdžiai paskelbus privalomą laiką 60 dienų emigrantų registraciją, daugiausiai emigrantų užsiregistravo

iš Ontario provincijos, sekanti yra Quebeco provincija. Yra manoma, kad dar daug žmonių nėra užsiregistravę, todėl po nustatyto registracijos laiko, jie bus traktuojami kaip kriminalistai.

IEŠKOS PADĖJĖJŲ

Quebeco provincijos kelių skyrius nori šiais metais pašamdyti apie 1500 darbininkų, gaunančių Welfare pašalpą, įvairių kelių nuvalymui žiemos metu. Tuo būdu darbininkas gaus po 2.88 dol. į valandą ir dirbs 40 valandų savaitėje. Atsakingas šios programos vykdytojas Raymond Mailloux nuomone, ši operacija, kuri kainuos apie 2.5 milijonų dolerių, pilnai pasiseks.

PRINCESĖ ANNE RUSIJOJE

Vykstančiose Rusijoje arklių lenktynėse dalyvauja Europos jojkai. Jų tarpe ir Anglijos Karalienės Elžbietos duktė Anne, lydima savo sužadėtinio kapitono Mark Phillips ir tėvo Princo

Phillipo. Kijeve, kur ir vyksta lenktynės, daugybė žmonių spietėsi prie barjerų, kur iš arčiau norėjo pasižiūrėti į juodai apsirengusią karališkos šeimos jojkę.

VIENTELIS ŽMOGUS PASAULYJE

Amerikos astronautas Alan Bean yra pripažintas ilgiausiai erdvėje išbuvęs žmogus. Šiuo metu jis vadovauja Skylab 2 laboratorijai ir tai jau yra jo antra misija erdvėje.

SEKAMI TELEFONINIAI PASI-KALBĖJIMAI

Šiuo metu plačiai kalbant apie užrašytus į juostelę telefoninius pasikalbėjimus Baltuosiuose Rūmuose, yra tvirtinama, kad Prezidento noru buvo sekami telefoniniai pasikalbėjimai jo brolio Donald Nikson. Esą norėta geriau sekti savo brolio palaikomus finansinius

ryšius su biljonieriumi Howard Hughes.

TURĖJO 168 METUS...

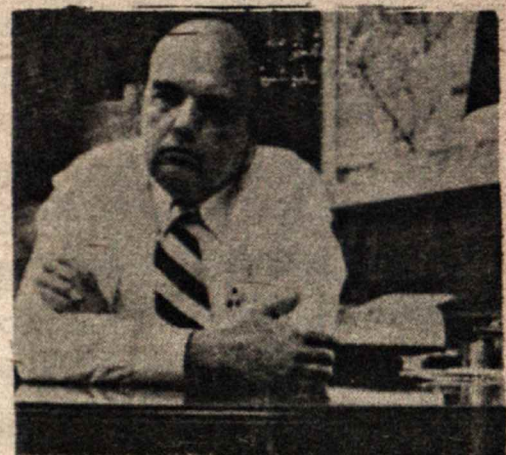
Iš Maskvos pranešama, kad mirė seniausias žmogus pasaulyje. Azerbaidžanietis Piralo MislMOV visą savo gyvenimą praleidęs Kaukazo kalnų kaimelyje mirė sulaukęs 168 metų.

SUGRĮŽO PINIGŲ...

Negras plėšikas New Yorko banke buvo FBI agentų areštuotas po to, kai sugrįžo į tą patį banką atsiimti visų jo pareikalautų pinigų. Prieš tai jis buvo pareikalavęs 12,000 dol. ... tačiau paduotame voke rado tik 4,000 dol.

PO PARODOS UŽDARYMO

Montrealio paroda žmogus ir jo Pasaulis užsidarė per ilgą darbo savaitgalį. Šiemet ją aplankė 1,730,000 žmonių apie 300,000 daugiau kaip pernai. Perna kaip žinome įvairūs streikai, pailtė Montrealį, žymiai sutrukdė parodos atidarymą. Vis daugiau ir daugiau atsiranda dejuojančiųjų balsų, ar išvis nereiktų tęsti parodos egzistavimą. Kiek tai yra taisybės — atėltis parodys.

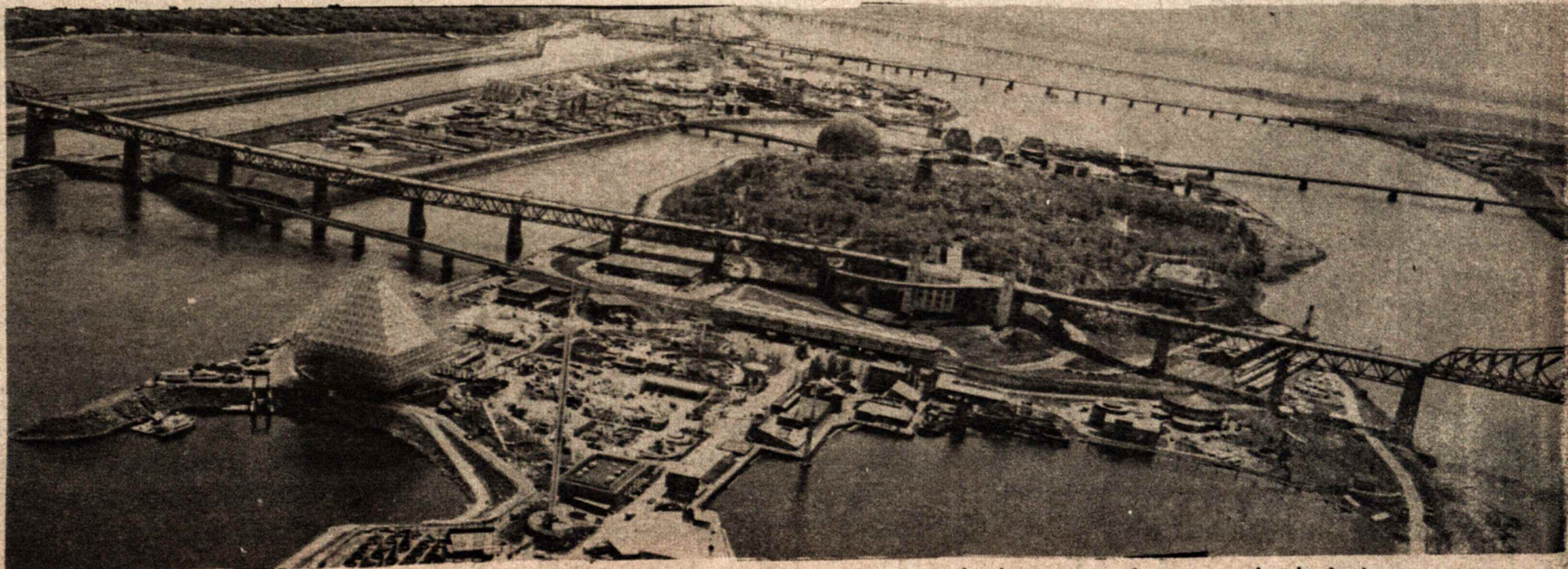

KALTINIMAI BUVUSIEMS PREZIDENTO BENDRADARBIAMS

Los Angeles: Buves Prezidento Niksono pata-rėjas John D. Erlichman ir trys kiti yra apkaltinti išvėlimu ryšium su iš-brovimu į Daniel Elsburg daktaro kabinetą po Pentagono dokumentų paskel-bimo spaudoje 1971 m. John D. Erlichman advokatas pasakė, jog visi kaltinimai yra nepagrįsti ir jie yra iškelti tik politiniais sumetimais. Nežiūrint to pats J. Erlichmanas buvo tuojau pat nusisūtas į Los Angeles kalėjimą, kur yra padaryti jo pirštų nuospaudai, nuotraukos ir pan.

CHOLERA ITALIJOJE

Italijoje paplitusi choleros liga nusinešė jau 18 gyvybių ir šiuo metu jau persimetė į Romos šlaurę. Nustatyta, kad nukentėjusieji apsinuodijo žuvimi.

MAN AND HIS WORLD parodos vietos dalis, kurioje lankytojai maloniai praleido laiką.

"LAUKINIŲ VAKARŲ" ROMANTIKA

Šios vasaros antroje pusėje teko paekskursuoti po amerikinius vakarus. Visi išpūdziai dar tokie šviežūs ir galvūs, gamtos grožis toks didingas ir patrauklus, kad, tiesiog jauti lyg ir vidinį šauksmą vėl ten sugrįžti ir vėl pasinerti vison ton aplinkon, kur taip visas žavų, nauja, nepakartojama, kur matomas eilės gamtos dėsnių tikslingumas, kur taip ramu ir taiku... Taip, taiku, bet tos taikos ten nebuvo, kai pirmieji pionieriai, kolonizatoriai, skynė sau keliai vakarus, kovodami už kiekvieną žemės pėdą su vietiniais ir pilnateisliais pirminiais gyventojais — indėnais. Ir kai pažvelgi šlandien į visas tas vietas — rezervatus, kur sustumti tie raudonosios rasės žmonės, matai, kokia skriauda jiems padaryta, nes pati geriausia žemė valdoma baltųjų, indėnams paliekant mažai derlingus dykumų ar aukštumų plotus. Indėnai teliko reikalingi pademonstruoti savosios kultūros ir civilizacijos liekanoms, pašokti savus "lencifugėlius", parodyti savo spalvingus rūbus ir įvairius rankdarbius, papuošalų neišskiriant. Matai visur tų įvairių indėnų genčių palikuonis, su mažai besišypsantiems veidais, verlančiais šaltais žvilgsniais ir mažai su baltaisiais norinčiomis bendrauti nuotaikomis.

Jų visų likimas toks aiškus ir nesudėtingas: nori, išlikti baltųjų bendruomenėn, tarp pilnateislių amerikiečių, pasikliauk savuoju intelektu ir sugebėjimais. Nori, lik rezervato ribose, naudokis ribota federalinės valdžios parama ir globa, na, ir atsiduok laikui ir likimui... Daug kur vakaruose esama įvairių muziejų su labai įdomiais indėnų liečiančiais eksponatais, bet tai jau laiko šauksmas ir liudijimas, kad artėjama prie taško, kada viską, ką tik norėsimė rasti apie indėnus, tereiks ieškoti muziejų vitrinose.

Dalis amerikinės istorijos ir herojinių žygių, kaip tik bazuojasi kovomis su indėnais. To kraujo, tikro, raudono, baltųjų ir indėnų, ten, vakaruose, tiek daug išlieta... Žiaurumai vyko balsūs, žmogaus gyvybė buvo tokia menka vertybė... Tas viskas labai pulkiai atsispindi muziejuose ir jų stenduose. Buvo ten visokių, tikrų, herojų ir tikrų avantūristų, bet kiekvienu atveju, ginklas rankoje buvo teisningumo sprendėju ir vykdytoju. Ramybė, talka ir idilija gaubia bene visą vakarų teritoriją šlandien. Globojami indėnai, globojami ten drausminiuose ir laukiniai žvėrys. Bandoma saugoti ir visa aplinka, ežerai, upės, miškai. Didžiuojamasi, kad Yellowstone parke

Vyrų krepšinininkų ir moterų tinklinio reprezentantai Europos išvykoje

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

VIENAŠALIŠKAS IVERTINIMAS

Š.m. "NL" nr. 30. Al. Gimantas rašo savo išvedžiojimus, "Tarp Respublikonų ir Demokratų pasidalinius". Dalis komentary — tiesa, kiti — neverti. Čia jis mato tik vieną pusę. Štai jis tarp kitko, rašo: "Dabar, praėjus kiek laiko, jau galima tvirtinti, kad vargiai ir pati Demokratų administracija JAV sostinėje kažin ar būtų daugiau pažengus suartėjime su Maskva ir Pekinu... pasipriešinimas raudonųjų

užmačioms gaudavo pradžią demokratų valdymo metu, ir visos nuolaidos, kompromisai — respublikonų". Tokia išvada, mano nuomone, klaidinga.

Jei tik pagalvosim, ką prez. Niksonas darė prieš komunistų užmačias, tai galime tik didžiulotis. Atsiminkim, kad kongresas, kurių narių dauguma yra demokratai, prez. Niksonui užgynė toliau naikinti komunistinį vežimąsi Indokinijoje, pirma nutraukė visas lėšas, o iki rug. 15 įsakė sustabdyti bet koki bombardavimą.

Prez. Niksonas norėjo užimti Kambodiją, suduoti smūgį šiaurės Vietnamui, o ką gi darė demokratai ir visokie liberalai žmonių išrinkti kongrese ir senate? Jų dalis kalbėjo, finansavo demonstracijas, į kurias net išivėlė katalikų kunigai ir seselės (jiems pritarė ir popiežius Paulius VI) už neva "taiką". Plėšė ir degino kariuomenės įstaigas čia, Amerikoje, ir visokie iškrypėliai grąsino išsproginti tiltus, karines institucijas ir t.t. Žodžiu, tauta, atrodo, eina į revoliuciją.

Ką prez. Niksonas galėjo daryti, kai tautoj vyksta didžiausi nesutarimai? Turėjo paklusti tautos valiai, išbandyti kitus kelius ir pralaužti geležinę uždangą, kad iš vidaus ten pakiltų didesnis pasipriešinimas už laisvės. Įvairios JAV parodos, kultūriniai mainai sukelti nerimą anapus. Tik negerai, kad prez. Niksonas išleido į erdvės atsiekimus sovietų Rusijos kosmonautus, kurie atvyko į Ameriką ir čia rengiasi 1974 - 76 m. išieiti į erdvę kartu su amerikiečių astronautais. Taip bus išduoti JAV moksliniai laimėjimai, kurių sovietai nežino.

Tad matykime abi puses: Kas daro gera ir bloga, kas eina prieš laisvę ir ją naikina kitų sąskaiton. Būkim atidūs.

Baly Svalia
Chicago, Ill.

Al Gimantas

jau turima tarp 500 ir 1000 stumbrų, virš 20,000 elnių, nemažiau briedžių, bent 200 grizli meškų, keleriojai daugiau juodųjų meškų. Civilizacija, tiesiog įkyriai ir įžūliai, skverbiasi (nežiūrint visų varžymų) ir nori drumsti gamtos nustatytą tvarką ir tiek. Tarša, seka įkandin, sudegusio skystojo kuro dujos iš autovežimų jaučiamos beveik visur. Turistai nori patogumų, bent minimalios prabangos ir jiems bandoma pataikauti, sudarant sąlygas išskylauti, stovyklauti. Visokerlopa tarša tuoj pat seks iš paskos, kur tik leidžiama pėstiejs ar važiuotiems pasireikšti. Prašoma ir nurodoma nešerti laukinių gyvulių. Labai mažai kas to pašo. Darant nustipusių skrodimus, viduriuose randa visoklausio "džianko", k. a. stiklo šukų, alumi-

nijaus gabalų, plastiko išdirbinių, kardono, metalo atliekų. Atrodo, žmogus nesugeba taikiai sugyventi su gamta. Yellowstone parke eigučiai turėjo juodasis meškas išgabenti toliau nuo kelių, nes turistų ir tų žvėrių bendravimas pasidarė pavojingu abiem pusėms. Žmonės užmiršdavo, kad meškos visdėlto esančios laukinės. Vidutiniškai per metus būdavo 50 nelaimingų atsitikimų, kurių dalis buvo sunkūs. Tie gyvuliai pripratę maitintis iš žmonių rankų. Žiemai atėjus, likdavo nepasiruošę ir nepajėgūs patys savimi pasirūpinti. Parko tarnyba turėjo griežtis drastiškų priemonių tam sustabdyti. Teko matyti tik vieną mešką, kuri buvo atėjus prie pat mūsų autovežinio. Fotografams buvo tikras "medžioklės" įkarštis.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje — \$7.50, visur kitur — \$8.00. Rėmėjo prenumerata — \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir laik. red. F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

MOKYTOJŲ IR JAUNIMO STUDIJOS

(SAVAITĖ DAINAVOJE)
TĖSINYS...

Tuo tarpu jau dirba dvidešimt penktuosius metus ar arti tiek. Dabar jau viskas pakitę ir į gerą pusę. Toliau dr. Norvilas savo davinįs sėmėsi tik iš Chicago mokyklų, o tuo tarpu kitose vietovėse yra visai kitokios sąlygos ir kitokie rezultatai. Paklaustas, ar yra matęs išleistus modernius liet. vadovėlius ir pratybų sąsiuvinius bei pamokų korteles ir skaidres, prisipažinęs, kad nematęs ir neturėjęs progos susipažinti. Taip pat paklausėjai daktarui užtikrino, jog liet. švietimo - auklėjimo sistema ir darbą net amerikiečių kompetentingos įstaigos yra pripažinusios kaip bene geriausią visų etninių grupių tarpe. Taigi liet. mokyklos nesančios nustojusios savo reikšmės. Galop paklausėjai pažymėjo, jog, jei senieji mokytojai būtų iš karto pasitraukę, daug kur ir liet. mokyklų egzistencija būtų nutrukusi, nes naujieji mokytojai greitai neatėję ar iš viso sunku buvę jų rasti.

Tačiau dr. Alg. Norvilui už iškeltas pastabas klausytojai ilgai plojo, o daktaras gal būtų pamanė, kad visgi bendrai ir visi dirbdami galime ir vieni kitus pamokyti ir geriau suprasti.

Š.m. rugpjūčio mėn. 13 d. - pirmadienį mokytojai išklaušė bei išdiskutavo kelias aktualias pasiskaitas.

Rašytojas Aloyzas BARONAS apie grožinę kūrybą ir jos nagrinėjimą. Pagal jį - didžiausias grožis yra tada, kai yra pilnutinis aiškumas. Todėl, jei kūryba neproblematiška, mokytojai turėtų ją perduoti mokiniams, žinoma, patys su tuo gerai susipažinę betarpiškai ar iš gerų recenzijų. Svarbu recenzentų ar kritikų objektyvumas. Rašytojas patiekė tokį pavyzdį. Kritikas Adomas Jakštas menkai vertino Jono Bilūno kūrybą, tačiau nors ir negausi Bilūno kūryba išliko pripažinta iki dabar. Juk "Brisiaus galas" pateko į amerikiečių mokyklų chrestomatijas ir programas, kaip perlukas. Ne koklį ateitį A. Jakštas pranašavo ir mūsų iškiliam poetui Bernardui Brazdžioniui.

Dažnai klausama, kaip rašytojai kuria? Mūsų tautinio atgimimo laikotarpyje kai kas teigė, kad vargas ir džiūva kuria literatūrą. Ne turtas, girdi, padeda rašytojams! Bet, pagal rašytoją Baroną - svarbiausia yra gera nuotaka ir bent minimalios gyvenimo sąlygos. Taip pat kūrybai yra būtinas geras pažinimas gimtosios kalbos bei mokėjimas pastebėti ir išreikšti gyvenimo vyksmą ir žmogaus vidinį pasaulį.

Ko ieškoti kūryboje? Tatal dažnai priklauso nuo skaitytojo. Kartais rašytojas net visai nepagalvoja apie tai, ką ten skaitytojas atranda. O mums malonu kūryboje

atrasti tai, kas, rodos, gliai buvo sutelkta ar paslėpta mumyse pačiuose. Kūryba turėtų būti moderni, bet kai kas sako, kad mūsų rašytojai yra net permodernūs. Mokytojai turi jausti, ką mokiniai kūryboje gali suprasti. Rašytojas ragino lietuvių studentiją domėtis lietuviškomis temomis savo universitetiniuose darbuose.

Jauna dr. Neris Ankvienė - psichiatrė iš Toronto - nagrinėjo jaunimo problemas, pagrindinių dėmesį nukreipdama į narkotikų vartojimą ir iš to išplaukiančias pasekas.

Smulkiau nurodžiusi dabar daugiausia vartojimus narkotikus, daktarė pastebėjo, kad šių dienų žmogus dažnai tėra savi-meilis ir savanaudis, ieškas iš gyvenimo kuo daugiau malonumą ir todėl peršas pabėgimą nuo savo nesėkmių per chemikalus - narkotikus. Ypač dabarties jaunas žmogus žiūri tik į savo paties gyvenimo palengvinimą malonumais, visai užmiršdamas ateitį. Tačiau gyvenimas juk yra realybė, o ne saldus ir svaigus sapnas.

Kas ypač jaunimą skatina į narkotikų vartojimą? Galima būtų trumpai suminėti štai ką:

1) Ekranų filmai jaunimo mėglamomis temomis, kur keliama praraja tarp generacijų, atskleidžiamas seksualizmas ir tiesiog nurodoma būdai kaip narkotikus vartoti.

Tai pigaus pastatymo filmai: "The man with the golden arm", "Easy Rider", "Needle park" ir kt. Nors tai pigaus pastatymo filmai, bet tai davė milžiniško pelno bendrovėms, o taip pat tiems, kurie gamina ar platina narkotikus.

Taip pat prie narkotikų populiarinimo prisideda radijo, spauda ir tie nuolatiniai ir prieš viską protestuotojai.

2) Narkotikų plitimą palengviną geras - nerūpestingas gyvenimas. Jaunimas ir paaugliai turi per daug pinigų (family allowances)!

3) Praturtėjimas taip vadinamos vidurinės klasės.

4) Psichoanalizai (Freud, Ben Spock, John Dewey, net Montessori ir kt.), kurie tvirtina, kad vaikui reikia leisti visą, ko tik jis nori. Kai kas norėtų prie šio pridėti ir peršamą mokyklose beskyrinę sistemą.

5) Narkotikams skliti gal netiesiogiai talkininkauja ir žmogaus noras siekti, ko akis neužmato, ko protas nesuvirškina. Žinoma, kur norai ir siekliai pozityvūs, veržla užgirtina, nes nuo to priklauso visokia pažanga.

Paskutinę dienos pasiskaitą turėjo montesori-ninkė Domė Petrutyte. Ji kalbėjo apie ryšį tarp vaiko dvasinio vystymosi ir lietuviškos išsivystymo.

Lietuviškojo auklėjimo negalima atskirti nuo vaiko dvasinio vystymosi. Tautiškumas ir žmoniškumas turi eiti kartu. Motinos turi būti ne tik gim-

dytojos - augintojos, bet ir auklėtojos. Jos daugiausia vaikui gali duoti pirmaisiais 3 gyvenimo metais. Todėl reikia stiprinti lietuviškų šeimų sąmoningumą. Tačiau lietuviškos negalima išmokyti. Ją tegalima tik įžiebt, perduoti, įskiepyti. Jei į tai krepinama mažiau dėmesio, vaikas gali išaugti kitoks, negu tikėtasi.

Mokslas padarė nepaprastą pažangą, atskleidžia daug gamtos paslapčių. Reikia tokios pažangos ir atskleidimo ir dvasinėje plotmėje. Kai sako, kad vaikų auklėjime yra viskas aišku, klysta. Tėvai į auklėjimą turi žiūrėti vis su rimtumu ir pažangumu. Negalima į vaiką žiūrėti, kaip į nuosavą daiktą, su kuriuo leista elgtis kaip nori. Auklėjant būtinai reikia skaitytis su vaiko prigimtimi ir pats auklėjimas turi eiti per auklėjamojo išsivystymą. Ypač motinoms reikia tinkamo žinojimo ir informacijų, ir nenu-trūkstamo atsidėjimo. Gerai auklėjami ir prižiūrimi vaikai anksčiau pradeda kalbėti. Kūdikiams daug įtakos turi motinos niūniavimas, švelni muzika. Nėstabdytinai vaiko judrumas. Lietuvių vaikui reikia ne brukti, o mokėti tai jam įlieti. Jis yra tam imlus. Nevartotina prievarta, nes vaikas labiausiai nuo prievartos ginasi. Taigi lietuviškos vaikų vystymosi turi būti įjungta išmintingai, net to jam neįjungiant. Tada tai į jo sąmonę įaugs ir išbūjos.

(b.d.)

Mokytojai ir jų šeimos studijų savaitėje. Dešinėje stovi: St. Barzdukas, prof. dr. Pr. Skardžius, J. Kavaliūnas ir kt. Nuotrauka K. Sragausko

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

1973 m. balandžio 7 - 8 dienomis Midway motelyje ir Jaunimo centre Chicagoje, JAV-bių Liet. Bendruomenės centro valdybos sukviesti, posėdžiavo lietuvių mokslo organizacijų vadovai dėl antrojo mokslo ir kūrybos simpoziumo rengimo. Spaudos atstovai buvo painformuoti apie simpoziumo apimtį, tikslą, vietą, laiką.

Spaudos konferenciją pradėjo LB centro valdybos vicepirmininkas kultūriniais reikalais Aleksas Vaškelis, pažymėdamas, kad 1969 m. Chicagoje suruoštas I mokslo ir kūrybos simpoziumas buvo gerai organizuotas ir į lietuvių išeivių kultūros istoriją buvo įrašytas dar neeilinis įvykis. Taigi š. m. lapkričio 21-25 dienomis vėl ruošiamas II simpoziumas, kuris įvyks Jaunimo centre, Chicagoje. Be LB, aktyvūs suvažiavimo ruošėjai yra Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga, Amer. lietuvių gydytojų dr. ja ir Lituanistikos institutas. Visų šių trijų organizacijų vadovybė skiria savo mokslo sričių programų pirmininkus: Lituanistikos institutui atstovauja dr. J. Gimbutas, PLIAS ir ALIAS - inž. P. Mažeika, Liet. gydytojų draugijai - dr. F. Kaunas.

Programinės dalies vadovais pakviesti prof. R. Šilbajoris (Ohio), dr. Stp. Matas (Clevelandas) ir dr. J. Valaitis (Chicago). Simpoziumo rengimo komitetui priklauso ir dr. Edm. Lenkauskas (Cleveland). Vyriausias programinės dalies koordinatorius - prof. dr. Vytautas Vardys. ("Technikos Žodis")

RENGIAMA LIETUVIŲ FOTOGRAFŲ PARODA

Chicago lietuviai fotografai, šių metų liepos mėn. 2 d., sušaukė dr. Budrių bute savo metinį susirinkimą, kuriame dalyvavo nemažas skaičius fotografų. Jų tarpe buvo ne tik profesionalų, bet ir mėgėjų bei besidominčių foto menu.

Susirinkimas pradėtas LF Archyvo vedėjo kun. A. Kežio B. J. trumpu pasveikinimo žodžiu. Susirinkimo tikslas buvo pasidalinti išpūdžiais iš praėjusių metų foto parodos ir pasitarti artėjančio foto meno konkurso reikalu. Vakaro programą papildė profesionalo fotografo A. Urbos studijoje išpūdingos nuotraukų skaidrės, kurios jaunas, besidominčius foto menu, dar daugiau paskatino tobulėti šioje idomioje meno srityje ir ieškoti naujų kelių saviems talentams plėtoti.

Lietuvių Foto Archyvas skelbia metinę fotografijos parodą ir konkursą, kuri įvyks šių metų lapkričio mėn. 17-25 d. d. Jaunimo Centre. Parodoje kviečiami dalyvauti visi lietuviai fotografai profesionalai bei mėgėjai, gyvenantieji visame laisvame pasaulyje.

Konkurso nuotraukos skirstomos į dvi grupes: juoda - balta ir spalvota. Juoda - balta nuotraukos turi būti paties fotografo padarytos - išimtis spalvotoms.

Nuotraukos turi būti 5"X7" dydžio, pritvirtintos prie tam tikslui skirto storesnio popieriaus. Ant kitos pusės pažymėti parodoje dalyvaujančio vardą, pavardę, adresą, amžių bei nuotraukos pavadinimą. Su parodoje įstatytomis nuotraukomis atsiųsti ir jų duplikatus, kurie bus panaudojami spaudai. Kiekvienas fotografas gali dalyvauti parodoje ne daugiau kaip su dešimt nuotraukų.

Dalyvavimo mokestis - 3.00 dol. asmeniui.

Jurį komisija, kurios sąstatas bus paskelbtas vėliau, atrinks nuotraukas parodai. Kūrinams premijuoti bus pakviesta speciali komisija. Premijos už geriausius darbus bus skiriamos tik jaunesniems fotografams - iki 30 metų amžiaus.

Už geriausius darbus bus paskirtos piniginės premijos:

I - 350.00 dol. (mecenatai dr. Stasys ir Milda Budriai)

STUDENTŲ DĖMESIUI

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (PLIAS-ALIAS) Centro Valdyba skaito, kad Lietuvos gyvybinių reikalų bei kovos už tautinį išsilaikymą ir Lietuvos laisvę (laimėjimų ir pralaimėjimų) pasauliui pristatymas, ypač svetimom kalbom, visą laiką iki šiol yra nepakankamas. Didesnio įnašo, tačiau, galima tikėtis iš dabar besimokančio jaunimo. Taigi siūloma jau dabar jungtis į tą darbą. O ypač tingai siekiantieji daktaro laipsnio turėtų pasirinkti tezių temas apie Lietuvą. Tuo būdu būtų atsiektas ne tik mokslinis laipsnis, bet kartu būtų padarytas naudingas įnašas Lietuvos reikalui, pateikiant svarius davinius bei prisidedant prie reikšmingos opinijos sudarymo mūsų tautos reikalais.

Kaip ALIAS padalinys, Washingtone jau šešeri metai veikia ŪKINIŲ STUDIJŲ Centras, kuris renka ir kataloguoja duomenis apie dabartinės Lietuvos ūkį, socialinę struktūrą ir švietimą. Šie duomenys yra naudingi rašantiems ekonominėms, socialinėms ir politinėms temoms. Daug naudingos medžiagos yra ir Kongreso Bibliotekoje.

PLIAS - ALIAS Centro Valdyba numato skirti \$ 200.00 (medžiagos rinkimo išlaidoms) kiekvienam, kas pasirinktų temą apie Lietuvą iš bet kurios srities ar laikotarpio. Taip pat numatoma suorganizuoti nemokamą pragyvenimą kurioj nors lietuviškoj šeimoj, jei reikėtų pabūti kurį laiką Washingtone. Temų pasirinkimui ir planavimui, Washingtone taip pat atsirastų pagalba, nes čia yra įvairių sričių lietuvių mokslininkų.

R a š y t i: Economy Studies Center, P.O.Box 5770, Bethesda, Md., 20014.

II - 250.00 dol. (mecenatai dr. Romas ir Kotrėna Giniočiai)

III - 150.00 dol. (mecenatas dr. Algimantas Kurgonas)

Nuotraukas siųsti iki lapkričio mėn. 10 d. šiuo adresu:

Algimantas Kezys, S.J.
2345 W. 56th Street,
Chicago, Ill. 60636
USA

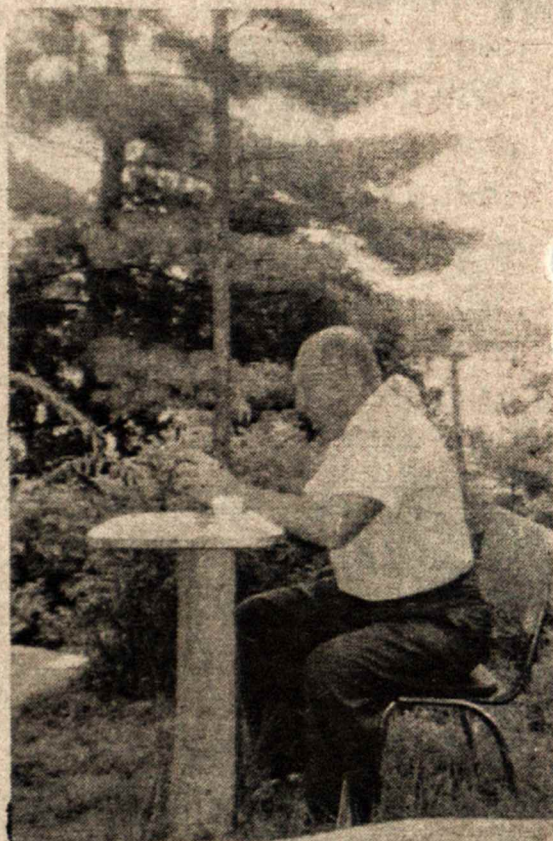
Šios parodos proga numatoma išleisti foto albumas, kuriame bus atspausdintos rinktinės nuotraukos iš paskutiniosios lietuvių fotografų parodos, įvykusios 1972 m. Pasaulio Lietuvių Jauni-

mo Antrojo Kongreso metu, Chicagoje. Kitais metais bus išleistas antras nuotraukų albumas iš šioje parodoje dalyvavusių fotografų darbų.

Kviečiame ir laukiame visus foto meno mylėtojus dalyvauti šioje 1973 - ųjų metų ruošiamoje parodoje, kuri įvyks lapkričio 17 - 25 d. d. Jaunimo Centro Galerijoje - mažojoje salėje.

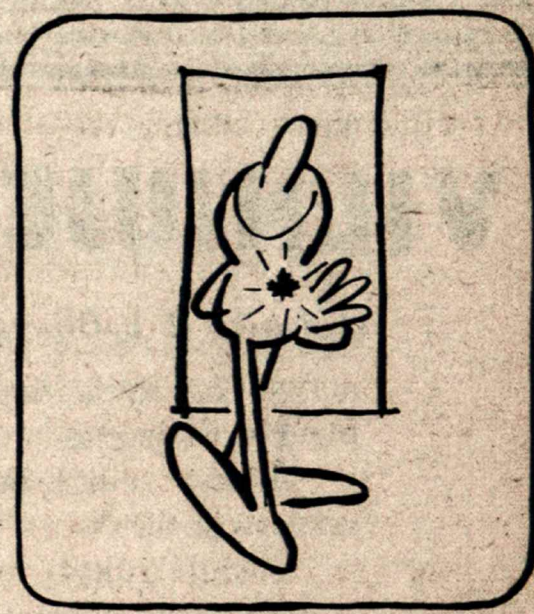
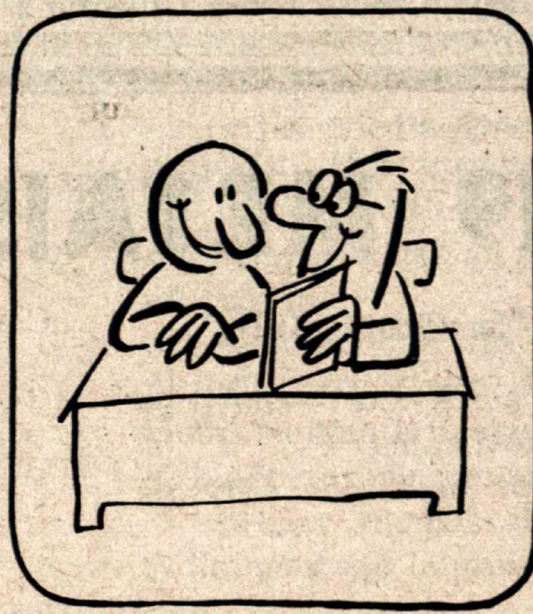
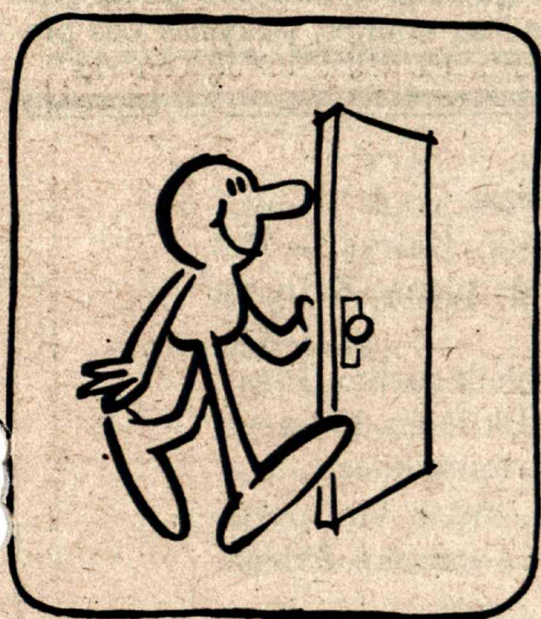
Jeigu kas pageidautų papildomų foto konkurso taisyklių, prašome kreiptis anksčiau nurodytu adresu.

D. Vakarė

Sudburyje įvykusioje spaudai paremti gegužinėje, Petras Jurelis vasarvietės savininkas sėdintis prie įėjimo ir nemažai susirūpinęs gegužinės pasisėkimu.

Jeigu jūs atvykote Kanadon prieš 1972m. lapkričio 30d. ir pasilikote kaip svečias ar kaip nelegalus asmuo, mūsų kraštas gali tapti jūsų kraštu iki 1973m. spalio 15d. vidurnakčio.

Jeigu jūs sėkmingai įsikūrėte Kanadoje, mums atrodo, kad jūs turėtumėte naudotis visomis legalių gyventojų privilegijomis.

Tad iki spalio mėn. 15 d. vidurnakčio mes padėsime jums jas įsigyti.

Iki to laiko jūs galite prašyti imigranto teisių / pirmas žingsnis į pilietybę /, nesulaikdamas jokios baudos už nelegalų atvykimą ar nelegalų pasilikimą.

Iki tos datos jūsų prašymas bus svarstomas pagal labai sušvelnytas taisykles.

Bus atsižvelgta į daugelį veiksnių. Bet kuris iš jų jums gali suteikti

reikiamas kvalifikacijas.

Kaip matote, stengiamės viską palengvinti. Tačiau ir labiausiai norėdami, negalėsime jums padėti po spalio mėn. 15 d. Nuo to laiko naujasis įstatymas neleis jums gauti imigranto teisių būnant Kanadoje ir sustabdyti deportacijos apeliaciją.

Praneškite mums savo pavardę, adresą, visus jūsų atvejo faktus. Mes norime, kad jūs įsijungtumėte į savo aplinkos gyvenimą ir jame pilnai dalyvaustumėte. Stengsimės padaryti visa, kad mūsų kraštas taptų jūsų kraštu.

Platesnių informacijų teiraukitės telefonu, laišku ar apsilankymu artimiausioje Kanados Imigracijos Centro įstaigoje. Jeigu jo nebūtų prie jūsų gyvenvietės, kreipkitės į artimiausią Kanados Darbo Jėgos Centrą / Kanados imigracijos pareigūnų paslaugos yra be jokio mokesčio /.

Kanados Imigracijos Centrai yra atidaryti ir prašymus priima: šokiadieniais – nuo 8 val. ryto iki 8 val. vakaro, šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 5 val. po pietų; spalio 15, pirmadienį, – nuo 8 val. ryto iki vidurnakčio.

**Manpower
and Immigration**
Robert Andras, Minister

**Main-d'œuvre
et Immigration**
Robert Andras, ministre

TAURAGĖ EUROPOS ISTORIJOJE

(Prof. dr. Juozas Jurginis — "Mokslas ir Gyvenimas")

Praėjusią vasarą aš lankiausi Potsdame naujame gana turtingai įrengtame armijos muziejuje. Čia salėse tarp karinių ir istorinių-revoliucinių eksponatų įrengta nemaža panoramų su švininiais kareivėliais ir pabūklais. Ties viena panorama, vaizduojančia dviejų, skirtingai aprengtų armijų, susirėmimą slėnyje ir vėjinį malūną ant kalniuko, aš stabtelėjau ilgiau. Mane lydėjęs muziejaus darbuotojas paklausė, ar tas malūnas, kurį aš apžiūrėjau panoramoje, tebestovi Požerūnų kaime prie Tauragės, ar jau nugriautas. Sužinojęs, kad malūno nebėra, jis atsiduso: „Labai gaila. Požerūnų malūnas įrašė Tauragę į Europos istoriją.“

Tai, kas 1812 m. gruodžio 30 d. atsitiko Požerūnų malūne, istorijos veikaluose žinoma Tauragės konvencijos vardu.

1812 m., kada Napoleonas Bonapartas su pusės milijono armija, veržėsi į Rusiją, jam talkininkavo ir Prūsijos korpusas, vadovaujamas generolo leitenanto Hanso Jorko (Yorcko). Šis talkininkavimas buvo daugiau priverstinis, negu iš geros valios, nes Prūsija nuo 1807 m. buvo prancūzų nukariauta, ir Napoleonas galėjo diktuoti savo valią Prūsijos karaliui Fridrichui Vilhelmui III. H. Jorko korpusas buvo priskirtas maršalo Makdonaldo armijai, žygiavusiai Peterburgo kryptimi, ir veikė Lietuvos šiaurėje ir Latvijoje. H. Jorko padėtis buvo nepavydėtina. Jis norėjo apgauti savo korpusą karine šlove ir kartu, vengdamas pavojingų operacijų, išsaugoti jį sveiką ir žvalų. Apgauti Makdonaldo generolus buvo sunku, tarp jų kilo nemaža konfliktų, ir H. Jorkas jau laukė, kad karalius pakeis jį kitu, paklusnesniu.

Lapkričio pabaigoje ir gruodžio pradžioje slapta nuo Makdonaldo H. Jorko štabe vyko nemažas sujudimas. Rusijos karinė vadovybė, be abejo, su caro Aleksandro I žinia, atsiuntė korpuso vadui laišką, kuriame buvo pranešama apie sunkią Napoleono padėtį ir siūloma nuo jo atsimesti ir prisidėti prie rusų. Pasiūlymą atkakliai rėmė Rygos komendantas Paulucis. Jis teigė: tai esanti geriausia proga Europai iš Napoleono tirosijos išsivaduoti. Kaip kiti korpusų vadai, taip ir H. Jorkas tikrosios padėties fronte nežinojo. Jis pasiuntė pasiuntinį į Berlyną pas karalių, gerai žinodamas, ką jo žygis reikštų.

Tuo tarpu debesys virš Makdonaldo armijos ėmė niauktis: rusų kariuomenė įsiveržė į prancūzų ir prūsų užimtas pozicijas. H. Jorkas siūlė trauktis, o Makdonaldas įsakė laikytis. Tik gruodžio 18 d., kada rusai jau buvo užėmę Kauną ir grėsė Makdonaldo armijai, jis įsakė trauktis. Gruodžio 20 d. prūsų korpusas per Meškuičius ir Šiaulius traukėsi Kaltinėnų kryptimi. Nepasiekus numatytų pozicijų, pasivijo rusai. Tačiau užuot puolęs vokiečius, rusų dalinio vadas generolas majoras Dybičas atsiuntė pas H. Jorką parlamentarą ir siūlė nesikauti, o tartis. H. Jorkas sutiko. Jį karštai pasveikino būsimasis vokiečių karo teoretikas Klauzevičas (Karl von Clausewitz), tuomet tarnavęs Rusijos armijoje. Dybičas su Klauzeviču pasiūlė sudaryti sutartį, pagal kurią prūsų korpusas nekariautų Napoleono pusėje ir liktų neutralus.

H. Jorkas turėjo padaryti didžiausios politinės reikšmės sprendimą. Laukdamas kokios nors žinios iš karaliaus, jis svyravo ir abejojo kelias dienas. Gruodžio 27 d. jis pa-

H. Jork

Generolas Hansas Jorkas

siuntė naują kurjerį ir po poros dienų, nebelaikdamas atsakymo, sutiko sudaryti konvenciją. Prieš tai sušaukė savo karininkus ir paaikškino, kas ir kodėl daroma. Gruodžio 30 d. rytą Požerūnų malūne, 6 km nuo Tauragės H. Jorko laukė Dybičas. Malūne ir buvo pasirašyta konvencija iš 7 straipsnių. Joje štai kas pasakyta: korpusas užims teritoriją nuo Klaipėdos iki Nimerzatės (Nemirsetos) ir nuo Vainuto iki Tilžės ir toliau ana-

pus Nemuno, Tilžės—Šilupiškių—Meiślaukių ruožu iki Labguvos. Ši teritorija būtų neutrali, Rusijos kariuomenė galėtų žygiuoti jos keliais, tačiau niekur nesustotų. Korpusas laikysis neutraliai iki gaus Prūsijos karaliaus įsakymą. Jeigu karalius įsakys korpusui grįžti prie prancūzų armijos, įsakymas bus pra-

VILNIUJE 1919 METAIS

(Ištrauka iš J. Gliados romono "Sunkiausiu Keliu")

— Ką, vyrai, ką jūs man pasakysite? — buvo jo pirmas klausimas jauniems isibrovėliams.

Kairio veidas buvo išvargęs. Jis atrodė vyresnis už savo metus.

Pasiūlė rūkyti.

Visi trys godžiai įtraukė dūmą.

— Mes taip vėlai pas tamstą, pone inžinieriau, — pasakė Gužas, — ir prašome tai atleisti. Mes dėl tėvynės labo.

Kairys įdėmiau žvelgė į jauną vyrą.

— Dėl tėvynės labo? — įtaringai paklausė.

— Kaip tik, — patikslino Gužas. — Sleževičius sumanęs suorganizuoti naują Vyriausybę plačiausios koalicijos pagrindais. Dabar visi — kiekviena grupė, kiekviena partija bus atstovaujami vyriausybėje.

— Taip, taip, — mįslingai nutęsė Kairys.

— Todėl mes sugalvojome savo iniciatyva, tai yra karininkų iniciatyva, apeliuoti į socialdemokratų prisidėti, neatsisakyti padėti Sleževičiui.

Kairys šyptelėjo.

— Aišku, karininkai nesudaro nei partijos, nei visuomenės grupės, — jis švelniai iškoregavo Gužo žodžius.

— Tai savaime aišku, — tuoj pat sutiko Gužas. — Tai tikrai mūsų privati iniciatyva. Mes čia kaip patriotai.

Tą pat patikino Škirpa.

— Tegu Sleževičius organizuoja koalicinę vyriausybę, — tarė Kairys. — Tai geriau, kaip iki šiol kas buvo. Taryboje, kaip žinote, niekų jau pakako. Ir Urachas. Ir kelionės į Vokietiją. Bet, kaip sau nori, o Taryba pajėgia visus suvesti į krūvą. Nelyginant socialdemokratams, būdami Taryboje, neatsakingi už atskirų frakcijų darbus ir klaidas, kitaip gi Vyriausybėje. Vyriausybėn socialdemokratams nenori įžengti.

— Dėl tėvynės labo, — ištare Škirpa.

— Ir dėl tėvynės labo, — šyptelėjo Kairys. — Mes girdėjome apie koalicinės vyriausybės planą. Kaip tik šiame posėdyje tarėmės ir aptarėm.

— Ir ką nutarėt? — nekantriai beveik suriko Gužas.

— Nutarėm nedaryti Vyriausybei kliūčių. Nevaryti jokios akcijos prieš ją ar už ją darbininkuose.

— Bet Vyriausybė bus koalicinė, bus ji virš partinių dalykų, atstovaus ir darbininkus, — pasakė Škirpa.

— Dėl aktyvaus socialdemokratų dalyvavimo Vyriausybėje aš dar negaliu jums ką nors tarti, — pasakė Kairys. — Čia per maža skambių šūkių ir entuziazmo. Tai jau darosi mummyse valstybinis reikalas ir visuomeninis užsiangąžavimas. Asmeniškai aš geisčiau, kad socialdemokratams remtų koalicinę Vyriausybę.

Jis apžvelgė kiek pragiedrėjusius vyrų veidus ir užtikrintai pasakė:

— Tuo reikalu aš dar kartą kalbėsiu su mano partiniais draugais.

Kalėdų dieną Sleževičius gavo žinią, kad Vilniaus teismo rūmuose renkasi posėdžio Ministerių Kabinetas. Skubėdamas atnaujinti nutrūkusį asmeninį kontaktą, jis nuėjo į posėdį.

Sargybinis, jaunas vyrukas, vos Sleževičius pasisakė einąs į ministerių posėdį, praleido jį; dargi pradare duris, nereikalaudamas leidimo. Tai atrodė Sleževičiui palaida ir perdėm liberališka.

Jis ilgai vaikščiojo po didžiulius ir atsiliepiantius į žingsnių garsą koridorius, ieškodamas, kurioje patalpoje vyko Lietuvos Ministerių Kabineto posėdis. Pagaliau atrado posėdžiaujančius. Čia buvo Stašinskas, Leonas, Alekna...

Susitikimas su senais draugais buvo graudžiai jautrus. Patalpa prieteminga, šalta, nevedinta. Visi susiautę gatvės apsiaustais. Betrūko posėdžio metu nenumauti pirštinių ir nenusiimti šiltų kepurų. Nosys šalo, ir dažnai reikėjo traukinėti iš kišenės nosinę ir talkinti varvančiai nosiai.

dėtas vykdyti ne anksčiau, kaip po dviejų mėnesių nuo konvencijos sudarymo dienos. Korpusas tada nekarliautų prieš rusus. Dybičas užtikrino laisvą korpuso dalių iš Mintaujos ir kitų vietų praėjimą į nurodytą teritoriją ir atidavė H. Jorkui paimtuosius belaisvius.

Pasirodo, H. Jorko kurjeriai pasiekė Fridrichą Vilhelmą III. Tačiau karalius tikėjo kariniu Napoleono genijumi ir H. Jorko sumanymui nepritarė. H. Jorkas, jau pasirašęs Tauragės konvenciją ir pradėjęs ją vykdyti, konvencijos originalą nusiuntė karaliui, kuris, nesitverdamas pykiu, įsakė generolą suimti ir apie įvykį skubiai pranešti Napoleonui, kad sušvelnintų jo rūstybę.

Tačiau Tauragės įvykiai tapo žinomi visoje Vokietijoje. Jau nebebuvo įmanoma H. Jorką ne tik suimti, bet ir pašalinti iš korpuso vado pareigų. Generolas pasirodė galingesnis už karalių, uoliai saugojusį savo karūną. Prie korpuso prisidėjo kitos Prūsijos kariuomenės dalys, vadovaujamos generolų Biulovo ir Masenbacho. Jį rėmė gyventojai, siekę nusikratyti prancūzų jungo. Korpusas bematant išaugo į armiją. O karaliaus rumus gaubė panika.

Civiliai gyventojai ginklavosi. Ištuštėjo aukštųjų mokyklų auditorijos: studentai būrėsi į legionus, darbininkai iš savo menko uždarbio aukojo pinigų. Karalius Fridrichas Vilhelmas III pamatė, kad jo pasipriešinimas beprasmiškas. 1813 m. vasario mėn. jis, pabėgęs prancūzų priartėjimo, iš Berlyno išsikėlė į Vroclavą (Breslau). Čia jo pilį apsupo maištaujanti minia. Jis priėmė caro Aleksandro I pasiuntinį Šteiną, kuris iki karo buvo Prūsijos ministras pirmininkas. Pradėjus karui, jis išvyko į Rusiją ir buvo caro patarėjas.

Netrukus tarp Rusijos ir Prūsijos monarchų buvo pasirašyta sąjunga dėl bendrų veiksmų prieš Napoleoną. Tauragės konvencija ne tik buvo pripažinta teisėta, bet išackštinta kaip vokiečių tautinio išsivadavimo

mo pradžia. Jai skirta daug knygų, brošiūrų ir straipsnių. Štai keletas autorių ir knygų pavadinimų vokiečių kalba: V. Voss. „Tauragės konvencija“ (1910), V. Busch. „Jorkas ir Tauragė“ (1912), V. Elze. „Ginčas dėl Tauragės“ (1926). Įvykis Požerūnų malūne laikomas posūkiu Europos istorijoje.

Galima buvo tikėtis, kad tas malūnas bus saugomas kaip istorijos paminklas. Deja, tada dar nebuvo tokio paminklo supratimo. Vienos ir kitos valstybės valdžiai rūpėjo pats įvykis, o ne toji vieta, kurioje jis prasidėjo. Vietiniai gyventojai nežinojo, ko ten tarp girnų ir malšų paslaptinai buvo susirinkę generolai su savo adjutantais ir patarėjais. Jiems išvykus, malūne vėl buvo malami grūdai.

Tik praėjus šimtui metų, minint 1812 metų karo sukaktį, Rusijos vyriausybė ir kultūros veikėjai susirūpino atžymėti su tuo karu susijusias vietas. Tada buvo prisiminta Tauragė ir Požerūnų malūnas, kurio jau nebebuvo. Buvo nuspręsta pastatyti paminklą su atitinkamais užrašais. Paminklas — kubo formos betoninis masyvas, uždėtas ant keturių rutulių to masyvo kampuose. Kubo šoninėse plokštumose užrašai, minintieji generolų H. Jorko ir Dybičo pavardės ir aiškinantieji, ką jie padarė. Paminklas buvo pastatytas kairėje Tauragės — Pagėgių plento pusėje, apie 1–1,5 km atokiau nuo plento.

1928 m. šiuo keistu, mažai kam besu-
prantamu paminklu susidomėjo agronomas A. Gudjurgis. Jis paminklą nufotografavo, tikėdamasis išsiaiškinti, kas ir kuria proga jį pastatė. Paminklo užrašų raidės buvo iškilios, žalvarinės, kai kurios gana masyvios. A. Gudjurgio teigimu, kai kurios raidės 1928 m. jau buvo vietinių kalvių išlupintos. Tai matyti ir čia spausdinamoje A. Gudjurgio nuotraukoje.

Tuo paminklu galėtų pasidomėti vietos kraštotyrininkai. Jie galėtų nustatyti, ar kar-
tais paminklas nebuvo pastatytas toje vieto-

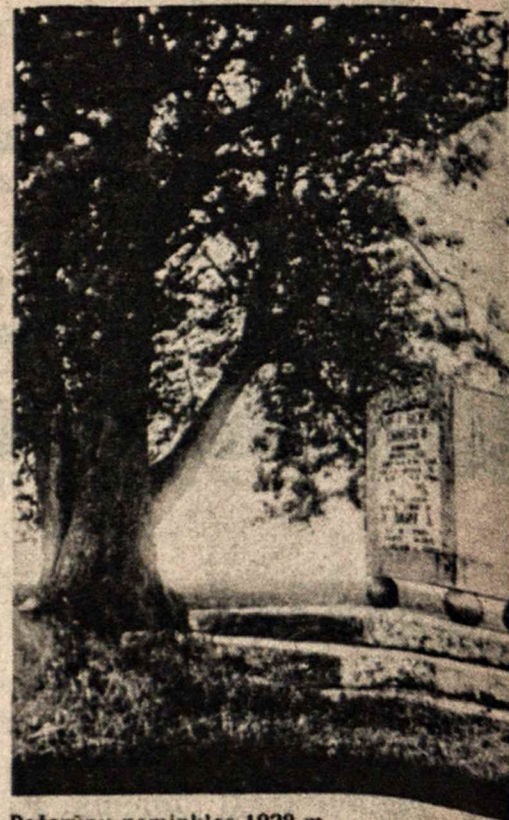
je, kur stovėjo malūnas. Juk paminklas ne
šaip sau statytas atokiau nuo plento. Pa-
minklai statomi matomose, lankytojams
lengvai prieinamose vietose. Reikia turėti
galvoje ir tai, kad paminklas galėjo stovėti
prie vieškelio. O tiesinamas plentas galėjo
nuo jo gerokai nukrypti. Tą vietą, kur sto-
vėjo garsusis malūnas, gal būt, nebesuras-
tume. Tačiau nustatyti, kur buvo išmūrytas
paminklas, atrodo, nesunku. Jeigu betoninis
kubas sudaužytas, tai vargiai kas galėjo iš-
lupti jo pamatus, įleistus į žemę. Kaip ten
bebūtų, toji Požerūnų vieta turėtų būti kaip
nors atžymėta. Juk to kaimo laukuose
1812 m. gruodžio 30 d. Europos istorijoje bu-
vo padarytas posūkis, apie kurį rašoma net
vadovėliuose.

Požerūnų malūnas minimas konvencijoje
ir istoriniuose raštuose. Tačiau niekur nepa-
sakyta, koks jis buvo: vėjinis ar vandens.
Armijos muziejaus Potsdame bendradarbiai
spėja jį buvus vėjinį. Bet tai tik spėjimas.
Feodalizmo epochoje Lietuvoje buvo papli-
tę vandens malūnai. Vargu ar 1812 m. Lietu-
voje būta vėjinių malūnų. Jie ėmė plisti
Lietuvoje vėliau. Daugiausia jų atsirado pa-
naikinus baudžiavą. Matyt, tas malūnas bu-
vo varomas vandeniu. Tada Požerūnų lau-
kuose turėtų būti koks nors upelis, žinoma,
per tiek laiko galėjęs išsekti, bet, be abejo,
palikęs savo vagos pėdsakus.

Ne taip lengva dabar nustatyti ir buvu-
sio Požerūnų lauko ribas. Tuomet Požerūnai
buvo baudžiauninkų kaimas, priklausęs Tau-
ragės dvarui. Kapitalizmo epochoje atsirado
net trys to paties vardo gyvenvietės: kai-
mas, dvaras ir geležinkelio stotis. Nepaisant
visų sunkumų, Požerūnų malūno vietą gali-
ma surasti. Jeigu jis drauge su Taurage
įrašytas į Europos istoriją, reikėtų tai pri-
minti visiems, kas toje vietoje lankytųsi.

*officiell mappe af Slagter
høj ved den gamle
mølle i Pozerun
Højens indv. og
familie i Pozerun
høj ved den gamle
mølle.*
*Prof. Dr. H. J. Meißner
den 18. Decbr.
1879.*
*Prof. Dr. H. J. Meißner
den 18. Decbr.
1879.*
*Prof. Dr. H. J. Meißner
den 18. Decbr.
1879.*

Tauragės konvencijos paskutinis lapas su generolų H. Jorko ir Dybičo parašais ir antspaudais. Konvencijos surašymo vieta pažymėta „Poscherunsche Mühle“

Požerūnų paminklas 1928 m.

Sleževičius padavė Stašinskui Tarybos raštą, ku-
riuo jį skyrė diktatoriauti.

Gal būt, kolegai naudinga pasitarti su Karo Ta-
ryba, — pasakė Stašinskas. — Ji posėdžiauja gretimame
kambaryje.

Jo nurodomas, Sleževičius nuėjo pas karininkus,
kurių ginkluotomis pajėgomis turėtų remtis diktatoria-
vimo pareigose. Ir vėl panašioje prietemo patalpoje,
kur buvo nejauku ir vėsu, jis rado posėdį. Čia buvo
Velykis, Kubilius, Nastopka ir Liatukas. Visi keturi jau
žinojo, kad Sleževičiui suteiktos Vyriausiojo Karo Vado
teisės. Dėl to jį nudvelkė keistas pojūtis ateiti pas šiuos
karo vyrus su viršūninko titulu.

Sleževičius ir šios Tarybos nariai kalbėjo trum-
pą, lakoniškai. Buvo komiška pasitarimo padėtis. Per
visus pulkus, kurie yra popieriuje, begalima priskai-
čiuoti apytikriai keliasdešimt kareivių. Ir šie nebuvo
ginkluoti! Diktatūros paradoksas ir puošnūs žodžiai
apie tėvynės gelbėjimą iškilo visu savo sarkastišku
turiu.

Kažkaip sukrėstas daviniais, kuriuos žinojo ir anks-
čiau, jis sugrįžo į ministerių posėdį. Paprašė žodžio.

Diktatūros sumanymas kenks Lietuvos vardui ir
demokratiškumui, — jis pasakė. — Reikia kraštą jung-
ti, neversti rikiuotis pagal diktatūriškus įsakymus.

Jam pritarė.

— Mums reikia koalicinės Vyriausybės, — karštai
pabrėžė Sleževičius. — Tai Vyriausybei reikia suteikti
įstatymų leidimo galią. Šiam periodui tenka suspenduo-
ti Tarybą. Tai ir bus ypatingasis išėjimas iš ypatingai
sunkios padėties.

— Tai yra tam tikra kabinetinės diktatūros mo-
difikacija, — kažkas pasakė.

Sleževičius surado atsaką:

— Koalicija yra žaibolaidis nuo priekaištų. Senovė-
je Cincinatas buvo precedentas. Mes tuo precedentu
galime naudotis, tačiau pasirenkame koaliciją, tai yra
visų valią.

Jis susikaupe ištarti sumanymo finalą:

— Aš siūlau ponams ministeriams pritarti mano
projektui. Mes turime veikti.

Leonas pakilo iš vietos. Jis stengėsi būti santūrus,
net bejausmis, tačiau jo išgyvenimą išdavė balsas. Leo-
nas pasiūlė:

— Siūlau ponams ministeriams atsistatydinti. Mi-
nisterio pirmininko išvykimas į užsienį palengvina
mums išėjimą iš sunkios krizės ir užleisti vietą naujam
Kabinetui su nauja veikimo deklaracija.

Bebuvo tik pusvalandžio gaištas: surašyti atsista-
tydinimo raštą ir įteikti jį Šilingui.

14

Vakare pas Sleževičių atėjo jaunas vyras.

— Aš nuo draugo Kairio, — prisistatė atėjęs.

Jis įteikė Sleževičiui trumpą, lakoniškai surašy-
tą, raštelį. Tai buvo pranešimas, kad socialdemokratų
partija sutinka įeiti į Mykolo Sleževičiaus organizuo-
jamą koalicinę Vyriausybę.

Po tekstu buvo trys parašai: J. Paknys, A. Janu-
laitis, St. Kairys.

— Tai man mieliausias laiškas, — džiugiai pasakė
Sleževičius Domai. — Antroji Vyriausybė jau turi rū-
pintis sava deklaracija.

Viskas buvo nuostabos ženkle. Prieš porą dienų
jie tūnojo kaip benamiai bėgliai prekiniame vagone
greta įkaitusios „buržuikos“. Šį vakarą jie sustojo vi-
sos Lietuvos centre.

Įvykio revoliucingumas buvo sukrečiančiai aki-
vaizdas. Vyriausybės viršūnė buvo už Lietuvos ribų.
Profesoriaus Voldemaro Kabineto deklaracija dar tē-
bebuvo veiklos kelrodžiu. Karininkai nerimo kaip tik
dėl to, kad deklaracijoje akcentuota talka apsigink-
lavimui neatnešė ginklų į lietuvių rankas, ko jie lau-
ė ir tikėjosi. Jiems dargi buvo užgaulu, kad pirma šia
rūpinamasi lėšomis, iš kurių mokės jiems algas tuo
tarpu jie ne už algas neša savo gyvybes į numatomų
mūšių arenas.

Bus daugiau.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Žvilė Bilaišytė

GENERACIJA

Paklydę dvasios
plieskiančioj šviesoje
glaudžiamės
prasilenkiančių traukinių klyksme
ir, išmaldos ieškodami, pavargstame.

Esame šiukšlės, varomos
priešaudrio vėjo,
nešluotos pasuolės,
eismo nelaimių sąrašai.

ŽAISKIM IEŠKOJIMĄ

1972/73 MOKSLO METŲ
ABITURIENTAI Chicagoje
išleido Žvilės Bilaišytės
poezijos rinkinį – "Žaiskim
ieškojimą". Viršelį piešė
D. Stončiūtė.

(Tik kartais lankosi
ugniniai angelai) –
esame žodžiai, ikūnyi uoloje.

Ir kada nors, kai mūs vaikai
ištiestais pirštais prasilenks migloje,
pajusim užkampyje kibirkštį
įsivaizduoto džiaugsmo.

ABITURIENTU ŽODIS

Lietuva - dainių kraštas. Nežinomieji liaudies dainiai sukūrė daugybę dainų, kurias dainavo visa tauta. Daina lydėjo žmogų nuo užgimimo iki mirties. Kai atsirado spausdintas žodis, susilaukėm daug garsių poetų.

Kol gyva tauta, kol yra kūrėjų, tol negali išnykti ir poezija. Kažkas yra pasakęs, kad poezija - tai širdis, kurios plakimas rodo ir tautos gyvybingumą. Džiugu, kad ne vien Lietuvoje, bet ir tremtyje mes turime poetų. Dar smagiau, kad jų yra ir mūsų kartos eilėse.

Viena iš jaunųjų garsėjančių poezių yra Žvilės Bilaišytės, kuri savo kūrybą yra skaičiusi draugų būreliuose, susirinkimuose. Ir spaudoje randame jos eilėraščių.

Žvilė gimusi ir auganti ne lietuviškame kaime, bet Čikagos dangoraižių raizgynuose, todėl ir jos poezijoje yra ne rūtų ar čiobrelų kvepėjimas, bet vaškuotų grindų, muilo aitros ir greitkelių tvaikas. Jos eilėraščiuose daug kūrybinės vaizduotės ir susimąstymo. Ji uoliai ieško naujų požiūrių į šių dienų gyvenimą, ieško savo kūrybai naujų formų, ieško patį savęs ir savo kelio, nes jai įtakos turi ne vien lietuviškoji, bet ir svetimoji literatūra.

Tikimės, kad mūsų jaunajai poetei šis jos kūrybos iš užrašų ir iš užrakintų stalčių bei artimų draugų rato išvedimas į viešumą nebus vien tik šviesus jaunatviškų svajonių blykstelėjimas, bet bus padiršinimas bei paskatinimas nesustoti toliau kurti savo gimtąją lietuvių kalbą.

Šis pirmasis Žvilės poezijos rinkinėlis tebus dovana jaunam, toli nuo Tėvynės gimusiam ir augančiam lietuviui, kuris su džiaugsmu ir pasididžiavimu skaitys. Ypatingai džiugu mums, ČALM abiturientams, nes jaunoji poetė yra iš mūsų tarpo - ji taip pat mokėsi ir baigė ČALM.

ŽENKLAS

Žengiame veidrodžių menėmis,
aksomo prieškambariais,
žalvariniais takais.

Mes laukiame ženklų
(vanduo gali pavirsti į vyną) -
mes tikimės kardo
ir ieškom drąsos.

Spinduliai nustatė taisykles,
saulė atvertė knygą,
aklas langas išsklaido raides.

Tūkstantakampio kambario kampuose
lapojo lepios filodendros,
ant sienų kabojo veidrodžiai
švietė žvaigždės ir mėlynai paukščiai.

Prieš daug metų čia gimė kūdikis,
bet pernai išvogė gėles
ir vakar paskelbė nuodėmę.

Mes prakeikėme kancią
(ir vynas pavirto į vandenį)
išsiveržėme į plienines erdves,
o veidrodžiai tyliai verkė.

PRADŽIOJE

Mane pagimdė
šešėlyje žviegančio traukinio,
mane į laiką išvedė
dienos kaitroje,

todėl dabar tamsoj
nakties gėles nokinu.

Mane augino kalno viršūnėje
aklo sniego glėby,
mane auklėjo pušies liemens
sakuotam kartume,

todėl dabar vis ieškau
mėnulyje šaknų.

Mane išleido į asfaltuotas
sistemas,
mane atsuko į plieno
lygtis,

todėl kartais palaistau
troškintas paslaptis.

... Trupinėliai ...

(Iš mūsų tautosakos /

- Bėda kojas taišo, bėda proto randa.
- Kas kam rūpi - ant liežuvių tupi.
- Dėl ilgo liežuvių nevlenam dantys išgriluvo.
- Nebūk per drąsus - akis išdegsi, nebūk per lėtas - dalies neteksi.

Dainuojama rugius lankant
Tu žibutėli, dobile,
Žallagai medeli, dobile,
Kaip tu didelė augal, dobile,
Pirma šakele, dobile,
Antra viršūnėlė, dobile,
Pirmuos vartelluos, dobile,
Saulutė tekėjo, dobile,
Antruos vartelluos, dobile,
Mėnulys riedėjo, dobile,
Trečiuos vartelluos, dobile,
Mergelė vaikščiojo, dobile.

Pas savo motinėle,
Pas savo širdūžėlę,
Rūtele dygau, mėta kvepėjau,
Rožūžėlę žydėjau.

Pas savo motinėle,
Pas savo širdūžėlę,
Aš prisigrėbiau kalne rugelių,
geltonųjų kvietelių.

Pas savo anytėlę,
Pas savo niūruonėlę,
Aš prisigrėbiau klony dirselių,
Mėlynų vogilkelių.

Parlanko B.V.N.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

VAIDEUČIO ĮSTATYMAI PRŪSAM

Erasmus Stella, gyvenęs XV a. gale ar XVI a. pradžioje, remdamasis lietuvių padavimais, Prūsų valstybės įsteigėju laiko Valdevutį. Valdevutis gyvenęs tuo laiku, kai Romą valdęs Valentinianus. Valdevutis buvęs įtakingas žmogus. Jis pataręs savo žmonėms sekti bičilių pavyzdžiu ir išrinkti sau karalių. Žmonės patarimo paklausę. Karaliumi išrinko Valdevutį. Valdevutis išleides įstatymų, kuriuose, tarp kitko, turėję būti baudžiami moterystės ardytojai.

P. Pakarklis (Kryžiuočų valstybės santvarkos bruožuose, išl. 1948 m. Kaune, /94 psl. / rašo, kad apie Valdevučio laikais išleistas įstatymų kalba ir metraštininkai S. Grunau ir L. David. Jie mano, įstatymą išleides Valdevučio brolis Prutenis /Brutenis/, vyriausias prūsų dvasininkas. Grunau ir David rašo apie žymiai platesnį įstatymų negu Stella. Pruteniui /ar Bruteniui/ priskiriama įstatymo pradžioje skelbiami tikybinio pobūdžio nuostatai. Pirmasis straipsnis sako: "Mes norime, kad niekas nesikreiptų į mūsų dievus be Krivių Krivaičio. Niekas neturi jokio dievo, bent jau svetimų kraštų mūsų žemė. Vyriausias mūsų dievas turi būti Patrimpas, Perkūnas ir Patelis, nes jie davė mums šią žemę ir duos dar daugiau". / 94 - 95 psl. /

Antrame straipsnyje nusakoma, kad vyriausioju viešpačiu turi būti laikomas Krivių Krivaitis ir jo įpėdiniai, kuriuos duos dievai ir kuriuos didžiai išrinkę Rokaičiose. Jei gyventojai bus paklusnūs, tai dievai po šio gyvenimo jems duos gražias žmonas, daug vaikų, drabužių, gerų valgių, saldžių gėrimų, bet nepaklusnūs būsią įvairiai baudžiami.

Vyrai tegali turėti tik tris žmonas. Už svetimotėriavimą numatyta bausmė žmogų sudeginti, o nusikaltėlio pelenai išbarstomiant paprasto kelių. Likusiai jaunai na-

lei, bet bevaikel, įstatymas leidžia intymiai santykiuoti su kiekvienu vyru iki sulaukus vaiką. Po to ji turi tapti valdylute ir bendruomenės išlaikoma gyventi skaislybėje. Jei ji dabar nusikalstų skaislybei, jai grėsia mirties bausmė.

Jei vyriškiui mirtų žmona, tai jis greitai turi ieškoti merginos: vyrui esą nedera lūždėti per dienas ir naktis. Bet prieš vedamas kitą, turintis turėti su ja intymių santykių, tikslu nustatyti motinystę ir tada jis gali ja laikyti sau tinkama žmona. Tokiu atveju dievų garbei aukojama višta ir gaidys.

Už nužudymą žmogaus Prutenio /Brutenio/ įstatymas numato mirties bausmę, bet toks nubaudimas daromas priklausomai nuo nužudytojo asmens artimųjų valios.

Už kėsimąsi išžaginti įstatymas taip pat skiria mirties bausmę sudeginant. Bet bausmės įvykdymas priklauso nuo nukentėjusios valios: jei nukentėjusi nenorės nubaudimo, tai toks nusikaltėlis gali būti paliekamas nenubaugtu.

Už pirmą kartą įvykdytą vagystę įstatymas numato rykštėmis plakimą, už antrą vagystę - plakimą lazdomis, o už trečiąją - mirties bausmę, atiduodant nusikaltėli šunims suėsti. Įsakyme dar nurodyta, kad niekas negali kito jėga priversti dirbti, bet tik abipusiu susitarimu.

Pagalau Prutenio /Brutenio/ įstatyme nustatoma, kad kilminguoju turi būti laikomas tas, kuris pasirodys gretesnis bei apsuksnis su savuoju arkliu. Žiūr. Pakarklio knygos 94 - 99 psl. /

Metraštininkai S. Grunau ir L. David savo veikalus rašė XVI a., o Valdevutis su Pruteniu /Bruteniu/ gyvenę VI a. Yra abejojančių, ar aprašyti dalykai tikri. S. Grunau ir L. David žinias apie Valdevutį, Prutenį ėmę iš vyskupo Kristijono metraščio, bet šiuo laiku nežinoma, kur yra tas metraštinis. Vysk. Kristijono

metraštininkai ir Pretorijus. /Voigt: Gesch, Pr., I, p. 157/.

Tuo klausimu prof. P. Pakarklis rašo: "Vis dėlto turint galvoje tai, kad apie Valdevutį kalba ir Erasmus Stella, ir S. Grunau, ir L. David, kurie, ypač du pirmieji, galėjo naudotis ne tik senaisiais metraščiais, bet ir tuo metu gyvais senoviniiais lietuvių prūsų padavimais, - tai tenka manyti, kad Valdevutis greičiausiai bus buvęs arba tikra istorinė asmenybė, arba asmenybė sukurta žmonių padavimų. Tuo labiau, kad Valdevučio vardas skamba lietuviškai, ir jis netinka Prūsijos ar šiaurės kokios srities pavadinimo atsiradimui išaiškinti, kaip kad Brutenio vardas, su kuriuo metraščiai sleja prūsų /prutenų/ vardo kilmę. Brutenio vardas todėl greičiausiai bus išgalvotas vėlesnių metraščių. Vis tiek, ar Valdevutis būtų tikrai istorinė ar tik padavimų sukurta asmenybė - su jo laikotarpiu slejamo įstatymo nuostatai labai ir labai dvelkia lietuviškąja senove. Mat įvairiuose istoriniuose šaltiniuose randame daug ką iš to, kas yra skelbiama Brutenio - Valdevučio įstatyme. Pavyzdžiui, apie įtakingą ir galingą senovės lietuvių dvasininką kalba metrašys Dusbargas. Įvairūs istoriniai šaltiniai rodo, kad senovės lietuvių labai atkakliai priešinosi krikščionybės platintojams, tiek kryžiuočiams, tiek lenkams, bet vienių sričių lietuvių nepuldinėdavo kitų sričių lietuvių. Šitoks senovės lietuvių elgesys labai derinasi su Brutenio įstatymo reikalavimu gerbti savosios tikybos išpažintojus ir persekioti jos niekintojus.

Iš 1249 metų sutarties sužinome, kad vakariniuose lietuviuose buvo praktikuojama daugpatystė, bet daugpatystė yra paliečiama ir Brutenio įstatyme. Šiame įstatyme randame ir labai didelį greito jojiško vartojimą, bet tai senovės lietu-

viams priskiria įvairūs istoriniai šaltiniai. Jau Vulfstano pranešime yra sakoma, kad mirusiojo aiščio turtas yra suskirstomas į nelygias dalis tokio būdu, kad kas gretesnis bus arklių lenktynėse, tas gaus didesnę turto dalį.

Lietuvos statutamams būdingas bruožas yra tas, kad nukentėjusiojo valia labai daug reiškia, sprendžiant nusikaltėlio likimą. Šitoks nuostatas labai ryškiai yra pravedamas trijuose Brutenio įstatymo straipsniuose". / 97 - 98 /.

Lietuviams reikia uoliau susidomėti Valdevučio - Prutenio laikotarpiu. Kai kurie svetimieji mokslininkai, norėdami pakenkti lietuvių tautos senovei, imasi neigti šį klausimą, pabėrdami piktos kritikos, paremtos... savo išvedžiojimais. Su tokių išvedžiojimais būtų galima rimčiau skaitytis, jei jie turėtų priešingų istorinių senųjų duomenų, užrašytų gilioje senovėje. Šiuo klausimu lietuvių turėtų daugiau remtis senaisiais dokumentais, ne piktais mūsų tautos priešų svaitymais.

Dr. Z. Ivinskis LE

XXIV 170 rašo: "Prutenis esą gyvenęs VI a. po Kr. Jis kartą sukvietęs žmones ir juos įtikinęs, kad jie turėtų liautis valdytis ir gyventi vienybėje. O kad nuo priešių /mozūrų/ galėtų apsiginti, jie turį sau išrinkti vieną valdovą - karalių. Ir bitės teturinčios tik vieną jas visas valdantį bitiną. Žmonės paklausę ir norėję savo valdovą išrinkti patį P., bet jis nesutikęs dėl savo aukštų pareigų tikėjimo srityje. Prūsų valdovų - karo vadu Prutenio patarimu buvęs išrinktas P. jaunesnysis brolis Valdevutis. Pagal S. Grunau kroniką, tai įvykę 521 metais. Pats būdamas vyriausioju dvasininku, P. sutvarkęs dievų garbinimą ir Nadruvoje pastatęs Romuvą su garsląją dievų trijulę. Po dviejų metų / 523 / P. įvedęs tikrą teokratiją, išleisdamas religinio pobūdžio įstatymus". Ir t. t.

Šiuo klausimu teigiamai pasisakė ir lietuvių tautos patrijarchas dr. J. Basanavičius.

Aple Valdevutį ir Prutenį nemaža yra pasisakę ir kiti mokslininkai.

Algirdas Gustaitis

kronikinės datos

Sutrinko L. Štandulius.

Šiais metais sukanko:

(T E S I N Y S)

- 630 m., kai 1343 m. Lenkijos karalius Kazimieras kryžiuočų ordinu atidavė Kulmo, Kujavų ir Pamarlo žemes.
- 630 m., kai 1343 m. Lietuvos karliuomenė pasiekė Rygos ir Ceslų apylinkių žemes.
- 630 m., kai 1343 m. mirė italų skulptorius Giovanni Pisano.
- 630 m., kai 1343 m. gimė Valijos princas Edvardas (mirė 1376 m.).
- 625 m., kai 1348 m. tarp Lietuvos ir D. Naugardo pasirašyta taikos sutartis.
- 625 m., kai 1348 m. įkurtas Prahos universitetas.
- 625 m., kai 1348 m. visoje Europoje slautėjo didelis maras.
- 625 m., kai 1348 m. mirė italų poetas Francesco da Barberino (gimė 1264 m.).
- 625 m., kai 1348 m. II. 2. Strėvos mūšyje, kovoje su kryžiuočiais, žuvo D. L. K. Gedimino sūnus kunig. Norimantas.
- 615 m., kai 1358 m. Metislavo kunigalkštystė perėjo Lietuvos valdžion.
- 615 m., kai 1358 m. gimė Kastilijos karalius Jonas I (mirė 1390 m.).
- 610 m., kai 1363 m. lietuvių karo žygiu pasiekė mozūrų žemes.
- 610 m., kai 1363 m. D. L. K. Algirdo ir O. L. K. Kęstučio vedamas lietuvių karliuomenės apsupo ir

(Nukelti 15 psl.)

Mažoji Lietuva

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PRIEDAS NR. 5

E.M. Naubūras - Mažosios Lietuvos Kultūrininkas

Š.m. rugpjūčio 17 d. auto katastrofoje žuvo Emilis Martynas Naubūras, Mažosios Lietuvos istorikas, pedagogas, gimnazijos direktorius, Lietuvių Enciklopedijos Mažosios Lietuvos skyriaus redaktorius ir kultūrinis veikėjas.

Dažnai auto katastrofoje žūva žmonės. Kiekvieną savaitę skaitom pranešimus apie mašinų aukų skaičius ir jų pavardes. Bet į visus tuos pranešimus mažai tekrepiam dėmesio. Auto katastrofa — mūsų gyvenimo kasdienybė kur žmonės virtę nežinomais skaičiais. Ir E.M. Naubūras liko amerikiečiams vienu tokiu automobilių nelaimės statistikos skaičium. Bet ne mums lietuviams, kuriems paliko neišdildomų pėdsakų savo darbu, veikla ir rašytiniu žodžiu.

E.M. Naubūras buvo šviesi ir tauri asmenybė, susirūpinusi savo žmonių ir krašto gerove ir išjungusi aktyviai į Mažosios Lietuvos pedagoginį, visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. Savo malonių charakteriu visų buvo mėglamas, mokinių maloninai "Onkel Emil" vadinamas.

Gimęs 1898 m. Laugaliuose, Pagėgių apskrityje, 1921 m. baigė Klaipėdos mokytojų seminariją, studijas gilinio Karaliaučiaus ir Berlyno universitetuose, mokytojavo įvairiose Mažosios Lietuvos vietose. 1927 m. perkeltas į Klaipėdą, dėstė mokytojų seminarijoje, o nuo 1934 m. Klaipėdos krašto pedagoginiam institute.

Vokiečiams užėmus Klaipėdos kraštą, E.M. Naubūras kartu su kai kuriais mokiniams ir mokytojais pasitraukė į Didžiąją Lietuvą ir nuo 1940 m. iki 1944 m. buvo Šventosios gimnazijos Palangoje ir Kretingoje direktorium. Gimnazijos direktoriaus pareigas tęsė ir Vokietijoje Augsburgėje iki išvykimo į Jungtines Amerikos Valstybes 1949 metais.

Amerikoj jam, kaip ir visiems emigrantams, teko pradėti nuo pačių pradžios darbų. Iš pradžių dirbo sausainių fabrike prie karštų mašinų, po to universaliam magazine "floormanu", vėliau pianino fabrike darbininku,

o už metų jau knygyne.

"Būtų pakenčiama", rašė jis man vienam laiške, "tik blogai sugyvenau su savo bosu nuo to laiko, kai pavedė tvarkyti vieną skyrių savarankiškai. Kadangi tenka darbą planingai vesti, nesutinka galvojimai ir išsina, kaip du gaidžiai ant vienos mėšlų krūvos. Rodo, teks žiūrėti kitokio darbo".

Perėjęs dar kelias vietas, 1953 metais gavo pasiūlymą redaguoti vokiečių kalba leidžiamą iliustruotą mėnesinį žurnalą "Die Hausfrau". Šį darbą tęsė iki pensijos, vienur kitur praklaidamas ir lietuviškų dalykelių, apysakų, žinių ar vaizdų. Nebūdamas fiziniai pavargęs, galėjo visą savo laisvalaikį paskirti didžiajam savo darbui — Lietuvių Enciklopedijos Mažosios Lietuvos skyriaus redagavimui ir išpildymui straipsniais ir vaizdais. O redaguoti ir straipsnius prisidėti pradėjo nuo 3 LE tomo, 1954 m., su Klaipėdos krašto veikėju E. Borchertu ir tęsė tą darbą iki paskutinio 23 tomo.

Jam šis darbas geriausiai patiko, tam gal ir geriausiai pasitruošęs buvo. Jau Klaipėdoje, bemokytojaudamas, kėlavo po kraštą, rinko Mažosios Lietuvos medžiagą. Bebūdamas devynerių metų Klaipėdos krašto muziejaus direktorium (1930–1939), turėjo progą dar labiau pagilinti savo krašto praeities žinias.

Lietuvių Enciklopedijai davė virš 600 straipsnių, straipsne-

VELIONIS E.M. NAUBŪRAS STOVI VIDURYJE

lių Mažosios Lietuvos temomis labiausiai aprašydamas lietuvių gyvenamąsias vietas. Paminėtinį jo aprašymai, liečią Sandorą, pirmąją lietuvių šalpos ir kultūrinės veiklos organizaciją, Klaipėdos krašto organizacijas, K. Trūkumą, buvusį Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorių. Iš Klaipėdos krašto vietovių jo plačiau aprašyti: Juodkrantė, Nida, Pagėgiai, Preila, Priekulė, Rusnė, Smalininkai, Smiltynė, Šilutė, Tauralaukis, Ventės Ragas, Viekšnė ir Žardė. O iš pietinės Mažosios Lietuvos vietovių jo plačiau paliesti: Gumbinė, Įsrutis, Labguva, Lazdynai, Lazdynėliai, Pilkainis, Ragainė, Rasytė, Rėšlius, Rūdava, Skaisgiriai, Stalupėnai, Šarkuva, Širvinta, Tepliuva, Tilžė, Tolminkiemis, Trakėnai ir Vėliava. Bet tai tik dalytė jo patiektų virš 600 lietuviškų gyvenviečių.

Nesustojo rašęs, užbaigus lietuvių Enciklopediją. Anglų kalba leidžiamoj enciklopedijoj "Lituanica" tęsė darbą toliau, tai apie žmones, kaip apie V. Gaigalaitį ar E. Jagomastą ar vėtoves, kaip Alnavą, Arnavą, kurios nebuvo lietuviškoj dalyj, Darkiemį, Eitkūną, Galdapę, Girdavą, Gilandę, Gumbinę, Įsrutį, Įsę, Juodkrantę, kad paminėjus keletas jų. Pirmuose dvejuose tomuose jo straipsnių apie 40.

Berinkdamas žinias enciklopedijai, surinko ir kitokios medžiagos. Buvo sumanęs išleisti

istorinį Mažosios Lietuvos albumą.

"Turli jau apie pusantramą tūkstantį metų", rašė jis man. "Tačiau trūksta įvairių motyvų, kad vispusiškai išryškinti krašto charakterį. Prireiktų man dar vaizdų, atvaizduojančių šaktarpi, vėjo malūną, ypatingai tokių ant stogo, kapinių su senoviškais kryžiais, lietuvių tautiniais rūbais ant žirgo; švenčių proga jo pasirodydavo ypač Priekulės apylinkėje".

Taip pat nebaigtas liko jo užsimotas Mažosios Lietuvos vietovardžių ir žemėvardžių vadinamųjų. 1971 m. buvo užbaigęs Priekulės apskrities žemėvardžių sąrašą, visgi virš 700 vien tos apskrities ir užsimojęs surinkti virš 10,000 vietovardžių vardiną iš visų 14 Mažosios Lietuvos apskričių.

Ir organizacinis darbas jam nesvetimas. Chicagoj porą metų vadovavo Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai (1951–53) ir buvo Mažosios Lietuvos bičiulių draugijos vicepirmininku. Bet mažiau mėgiama jam politinė veikla. Nors buvo savo laiku Mažosios Lietuvos Rezistencijos Sąjūdžio Komiteto narys, bet pokariniai nesusipratimai, rietenos ir intrigos jam ne prie širdies. 1959 m. man rašė: "Prie šitų sąlygų neapsimoka aukoti laiką ir energiją politiniam veiklai. Per visus tuos 10 metų beveik viskas, kas buvo padaryta ar net ir parašyta, liko pastalėje. Veikėjai iš asmenišku intrigu vis dar neišlipa, o mūsų reprezentantai klaidžioja gana dažnai. Tai ar apsimoka dėtis prie tokio darbo. Už tai galima kiek tai įsigos leidžia, vis tik sukurti, nors pastovesnio. Dėlto aš patenkintas, kad pasileidau kiek į enciklopedijos darbą. Ir čia kultūros darbe jaučiuosi geriau negu politiniam".

Kaip istorikas E.M. Naubūras aktyviai dalyvavo ir Lietuvių Istorijos Draugijoje Chicagoj paskaitomis, straipsniais ar valdyboje nuo jos įsikūrimo dienos 1958 metais.

Paskutiniams metais rūpinosi J. Užpurvio Šibire parašytą mokslinio veikalo "Saugų tarmės" leidimu. Buvo jau ir nemažai prenumeratų surinkęs ir tikėjosi netrukus surasti leidėjo.

Daug užsimojimų turėta, daug kas įpusėta, bet daug kas ir atlikta. Savo rašytiniu žodžiu jis neliko tik auto katastrofos statistikos skaičium.

V. Pėteraitis

Pradėta numerio "Dienos Temomis" per neapsižiūrėjimą praejo po antrašte "Mažoji Lietuva". Atsiprašome...

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

hamilton

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos—rugpjūčio mėnesiai ir prieš ilgas savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

Mokame už:

depozitus (R.C.A.) čekių 5½%
šėrus ir sutaupas 6½%
už vienu metų terminuotus indėlius 7½%
ir 3 metams 8%
Duodame:
asmenines paskolas iš 10%
nekiln. turto paskolas iš 9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrinamas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$4,300,000

LAISVĖS MINTIES TAURES 1972 laimėtojai — Toronto Rambyno tunto skautai

ŠAUDYMO PIRMENYBĖS

Š.A.L.F.A.S.S. Centro Valdyba ir N.A.B.A.F. kviečia Lietuvos ir Šiaurės Amerikos Pabaltiečių šaudymo pirmenybes, kurių ruošėjai ir šeiminkai yra Hamiltono Medžiotų ir Žuklautojų Klubas Gledraitis, šaudykloje prie Caledonia, Ont. Pirmenybės vyks rugpjūčio 15 ir 16 dienomis ir registracija 8 val. iki 15.00 val. Lietuvos pirmenybės vyks kartu su

Pabaltiečių pirmenybėmis. Šaudymo taisyklių arba kitais informacijos reikais kreipkitės į Klubas Gledraitis

Anicetas Povilauskas, 371 Bailey Ave., Ancaster, Ontario Tel: 648-2500.

ŠALFAS Centro Val. Juozas Ušvaltas, 75 Evelyn Ave., Toronto Ont. M6P 2Z2 Tel: 762-5019.

meno yra suskridę aukštesnių mokyklų moksleiviai iš įvairių Kanados ir Amerikos vietovių. Lietuvos šauko jaunimo čia labai nedaug. Treneriais yra iš Amerikos atvykę juodieji, stambūs kaip ažuolai vyrai. (Kodėl ne lietuviai?).

T. Rafaeliui šakaliui atlaikius 11 val. pamaldas, stovyklos komendantas Stasys Dargis, paragintas darbščiuju šeiminkų, kviečia ir svečius pietums. Nežiūrint karšto oro, kaip ir kasdien, šeiminkės trūgla virtuvė-

je gamindamos valgi iš-alkusiemis sportininkams.

Geral pagstiprinus ir padėkojus vaišingosioms šeiminkėms, T. Rafaelis kviečia apžiūrėti stovyklą. Aikštelėje ir tarp medžių matosi pristatyta daug naujų pastatų. Pušimis apaugusios smėlėtos kalvutės sudaro pulką aplinką ne tik mankštai, bet ir sveikam poilsiui. Anot T. Rafaelio čia vieta eganti tokia aukšta ir sausa, kad pavasary nėra uodų.

Dalis jaunimo treniruojasi trijose esfaltuotose krepšinio aikštelėse, kiti poilsauja, o treči nuėję į ežerą pasimaudyti. Rūpestingoji T. Rafaelio šeiminko akis nepraleidžia nieko nepastebėjusi. Štai aikštelėje prie stulpų dar tebedega šviesos. Jis skubiai grįžęs į virtuvę išjungia elektrą. Išėjęs aiškina, kad per vasarą čia poilsaujant įvairiems stovyklautojams už elektrą susidaro keletas šimtinų. Sporto aikštelėje, prie tramplyno, matosi net keli su smėliu sujaukti čiužiniai. T. Rafaelis, tai pastebėjęs, apgalvestauja, kad taip nesaugomas stovyklos turas. Juk reikia tik pusėtinio ljetaus ir čiužiniai taps niekam nebetinkami.

O krepšinio sviedinių apie aikšteles pribargstyta, kaip kiaušinių per Velykas. Komendantas Dargis aiškina, kad Vyties klubas šiemis kursams esąs parūpinęs 50 sviedinių. Tai išeltų beveik po vieną sviedinį kas antram žaidėjui. Dalis sviedinių nusirite po pušimis ir net toliau į krūmus. Visa tai matant, kėlsta, kokia prabanga. Anų laikų tėviškėje, vidutinė futbolo ar krepšinio komanda būdavo laiminga išsigijusi vieną kamuolį. T. Rafaelis apmetęs rūpestingą akim išsibarsčiusius sviedinius, samprotuoja, kad patys sportininkai, greičiausiai, niekuomet nesurinkis tų kamuolių. Jais turės pasirūpinti kas nors iš pagelbinės tarnybos.

Apžiūrėjus patį pirmąjį, prieš 18 metų statytą pastatą, pastebimas vienoje vietoje ljetaus apgadintas, bet jau sutvarkytas stogas. Jei rūpestingoji T. Rafaelio akis

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5¼% už depozitus
6% už šėrus
6% už taupymo s-tas
7% už 1 m. term. dep.
7½% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8% už mortgicijus

Kapitalas — virš šešių milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5,000.

Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 Toronto 3, Ontario

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ

ISTAIGA Baltic Exporting Co.

Telefonas LE 1-3098

480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO

Savininkai A. ir S. KALOZA

laiku būtų tai pastebėjusi, stogo kraštas tikriausia būtų likęs sveikas.

Grįžus prie didžiojo pastato, T. Rafaelis vėl pastebi, kad šeiminkės, greičiausiai, per neapsižiūrėjimą išleidę prie virtuvės vandens klaną. Jam vėl tenka aiškinti toms darbščiosioms visą šimtinių sportininkų maitinančiom moterim, kad ateityje būtų rūpestingesnės.

Beįtraukias popietis vis karštėja ir nenoromis tenka atsisveikinti su T. Rafaeliu, su stovyklos komendantu Dargiu, kad greičiau būtų galima įpulti ir pasinerti į vėsų Goerglan Bay vandenį.

S. Prancūnas

Šaulių stovykloje medžių pavėsio prieglobstyje, su tikru atydomu perskaito NL-vą torontieškis S. Jagėla.

Nuotr. J. Šiaučiuo

KANADOS LIETUVIŲ DIENA ĮVYKS Padėkos savaitgalyje, spalio 6-8 d.d. Toronte. Numatoma gana plati programa, kuriai jau yra užsakyta net keturios salės.

• Sumituokė Lilė Kuzaitė su Bruce W. McNeill.

toronto

KREPŠININKŲ MOKYKLA

Rugpjūčio pabaigos sekmadienį, užgukus į pranciskonių vasaros stovyklą Wasagoje, randame nemažai sportuojančio jaunimo. Čia yra įpusėjęsi, sporto klubo Vytis surengta, dviejų savaitių krepšinio mokykla. Mokykla, gal daugiau kursų apimtyje, yra plataus tarptautinio masto. Paglavinti krepšinio žaidimo

ISPŪDŽIAI CHICAGĄ APLANKIUS

J. Kručas

(Iš praeito numerio)

zoologijos sodą, Šv. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, ilgoninę ir kitus lietuvių kultūrinius centrus. Nors ir trumpai, teko sustoti ir pamatyti pasaulinį lietuvių žinių centrą "Draugas" redakciją ir spaustuvę. Nepraleidome ir ramybės miestelio - "Kazimierinių", kur tūkstančiai gražių paminklų primena, kad čia išsisi pirmieji lietuviškos kultūros pionieriai ir kiti diena po dienos, randa amžiną, bet ramią poilsio vietą. Atrodo, kad čia ramybė tik mirusiesiems, tarp gyvųjų, dėl šios ramybės vietos vyksta didelės apeštynės. Pervaziuojame

"juodų gyventojų" kvartalus; gatvės plačios, daugiausia ir daugiaaukščiai namai - Chicagos miesto valdžios dovanoti specialiai "skriaudžiamiesiems", bet taip jau apiešti, langai išdaužyti, tvorelės apie namus aplaužytos, o šiukšlų - niekur neteko tiek matyti. Kelsta, bet prie "skriaudžiamųjų juodukų" namų stovi galybės naujų, pastutinių laidų mašinų. Ar gi "nuskriaustieji" galėtų tokias mašinas įsigyti. Atrodo, jie labai veržlūs, kad jų pirmieji kovos daininiai jau pradėjo šturmuoti Marquette parko apylinkių pakraščius. Namas po namo - atsiduria

Taip malonu kelionėje ant žalios žolės atsigauti...

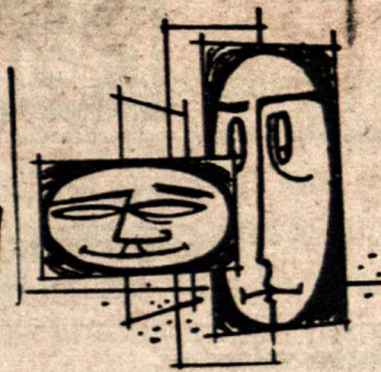
jų rankose.

Nežlūrint Chicagos karščio, jaunimas kurla šelmas. Vestuvėse ir man tenka dalyvauti, nes brolio dukterė Birutė Pajedaitė su Terrence Harrington sukūrė šelmą. Vestuvinė puota vyko "Mono" klube, dalyvių apie 200. Jaunieji jaučiasi laimingi. Povestuvinei kelionei skrenda į Las Vegas. Sėlėje susitinku daug artimų ir pažįstamų asmenų.

Agr. A. F. Indreikas, K. K. Černius, J. Vilimą, P. P. Pupellus, F. J. Pajerskų šelmą iš Hamiltono, Ont., M. Gaušienę, p. Gelumbauskienę ir 2 jo sūnus, A. R. Mikšius, E. I. Mikšius, p. Taujėnus, A. Mažylį iš New York, garsų medžiotoją Kl. Straviną ir jo šelmą. Straviną su draugų būriu nuvyko į Kanados šlaure ir miškinėse miškų plotuose norėjo sumedžioti briedžių "mūsų", bet nepavyko, o laimel pasitaikė didelė ir gauruota meška... šūvis, ir paaukojo savo gyvybę. Chicagoje prarado gauruotus kailinius, kuriuos perdūrbo kailių išdirbimo fabrikas, o "steakus" pasidalino visi medžiotojai. Kl. Straviną užtikrino man, kad meškos "steakas" yra skanumynas. Nežinau... gal būt?, bet kanadiečiai ne praktikuoja. Laukiame jo Kanadoje, šlame medžioklės sezono. Taip, Chicago graži, bet maloniausia, kad skaitoma pasaulio lietuvių centras. Ši kartą tenka atsivieškinti. Dėkingas esu broliui Albinui, Elenai Pajedomis už globą atostogų metu.

KREIVI VEIDRODŽIAI

LIETUVOS BUITIS "PANEVŽIO TIESOS" SKILTYSE

Keleivė dėžutė

(JUMORESKA)

Arvydėlio mama, grįždama iš miesto, nupirko dėžutę saldinių. Visą kelią Arvydėlis klausinėjo, kam skirti saldiniai, bet mama nepasakė. Arvydėlis manė, kad jam. Už tai, kad neverkdavo, kai seselė leisdavo valstus.

Mama padėjo pirkinį ant stalo ir nuėjo į virtuvę. Arvydėlis neišskentęs atvyniojo popierių, apžiūrėjo dėžutę, kurios paviršiuje buvo išpieštos gražios gėlytės, ir, radęs pieštuką, jau buvo bepradedęs piešti antroje pusėje tokias pat gėlytes, bet įėjo mama.

Tai ne tau nupirkau, kaip imi nepasiklausęs? - barėsi mama. Suvyniojo dėžutę į popierių ir padėjo taip, kad Arvydėlis nepasiektų.

Sekandį dieną, vesdama sūnų į polikliniką, ji pasiėmė tą dėžutę saldinių ir atidavė seselei kaip padėkos ženklą, nes ji buvo tokia šveitė jos vaikui, jog tas niekada nenajusdavo vaistų įleidimo, ir neverkdavo.

Seselė pradžioje nenorėjo priimti dovanos, bet dėžutė buvo palikta ant stalo. Paskui ji atsiminė, kad rytoj reikia nueiti į parduotuvę gal jau bus gauti nauji batai. Jau daug kartų vaikščiojo jų, bet gaudavo vieną atsakymą: Ne, neturime!

Ši kartą ji buvo laimingesnė. Nuėjusi į parduotuvę, pirmiausia atidavė pardavėjai saldinius ir vėl paklausė, ar negavo batų. Pasirodo, kaip tik viena pora buvo užsilikusi. Seselė laiminga grįžo į namus.

Pardavėja šeštadieniui buvo kviesta į draugės gimimo dieną. Norėjosi būti gražiai, su gražia šukuosena, bet, kaip paprastai šeštadieniais, kirpyklose eilės. Ši kartą ji mirkėlejo meistrei, kad ši priejo, padavė dėžutę saldinių ir paprasė:

Pardavė, man be eilės, taip neturiu laiko! Mokėk į kasą! Čia buvo jau užakytą valandą, dar pridūrė, kad aplink esantys girdėtu.

Nelaimioji dėžutė atsidūrė pas kirpėją. Pradžioje ji norėjo parsinešti į namus, bet paskui atsiminė, kad reikia eiti į siuvyklą, kur ji siuvosi suknele. J duosianti tuos saldinius, ir nereikės laukti trijų savalių!

Kaip tarė, taip padarė. Tikrai buvo prižadėta pasiūti ankščiau, paskirta pasimatavimui diena.

Kai siuvėja parsinešė dėžutę į namus, o tai buvo Arvydėlio mama, išvyniojusi pažino savo pačios pirktus saldinius: mat, Arvydėlio bandymas piešti buvo neišsityręs.

Tik dėžutės turinys jau buvo kiek senstėjęs.

I. VARNAITE

Slėko beleskanti

KAS TAI PER ŽVĖRYS - DAR NESUŽINOJAU, BET JIE VĖL ZYLIOJA
NATIONAL ENQUIRER

PASINAUDOKITE ŠIUO PATARIMU

Pasinaudodami mūsų pataravimu, geriausiai paremsite savo gimines Lietuvoje. Mūsų patarimas padės Jums apsispręsti ką pasiūsti ir kas bus naudinga ir praktiška.

Vasaros ir rudens sezonui, specialiai siūlome šias prekes, kurių multas jau įskaičiuotas į kainą:

- Nepermatomo nailono medžiaga suknelei. \$ 12.00
- Gefiuro medžiaga suknelei. \$ 14.00
- Crimlene medžiaga su blizgučiais. \$ 18.00
- Gėlėta arba ornamentais crimplene medžiaga. \$ 15.00
- Lygi crimplene medžiaga suknelei. \$ 12.00
- Dirbtinis mink kailis paltui. \$ 48.00
- Dirbtinio nailoninio kailio paltui medžiaga. \$ 27.00
- Labai gera vilnonė moteriškiems paltams medžiaga \$ 36.00
- Nailoniniai išveiginiai marškiniai. \$ 9.00
- Kompletas moteriškų nailoninių apatinių rūbų. \$ 9.00

Parukai su įskaičiuotu multu nuo \$24.00 iki \$60.00.

Priimame užsakymus auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigais dėl tokių prekių, kurias negalima iš čia pasiūsti.

BALTIC STORES LTD.,

(Z. Juras)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

Tel. 01 739 8734.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stonkevičius, 1053 Altona Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KELEIVIS

NIEKAM NĖPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELB DAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAM NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIU PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$7.00

KELEIVIO 1973 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY

SOUTH BOSTON, MASS. 02127

MIRUSIEJI KALBA:

PRANYS ALŠĖNAS
(Iš mano susirašinėjimo archyvo)
(TĘSINYS)

Liet. Enciklopedijos
a.a. A. Bendoriaus
laiškas

1956. X. 30.

Mielasis Bičiuli!

Štai plytos M. Krupa-
vičiaus biografijai statyti. Tačiau teks papildyti spragas ir pridėti bibliografiją bei bibliografiją / žymesnius straipsnius apie jį / . Tik au maldauju karštai, p. Alšėnai, nepilk saldaus vandenėlio, jokių būdvardžių / nebent pažymint, kad M.K. yra vienas iš žymiausių lietuvių kalbėtojų / ir bendrai vengti kiekvieno žodžio, be kurio galima išsiversti.

Pr. Vainauskas turėjo Pačiam atsiųsti daugiau medžiagos, bet jo "stiliumi" "nesek, nes jis neenciklopedinis. Jelgu dar atsisiuntė, tai malonėjam Pats parašyti laiškutį su gera doze pabarimo už apsilėidimą.

Reikėtų pridėti jo charakteristiką asmens nors pora sakinių.

Su pabarga:

A. Bendorius

"Maršo jaunystei"
autorius laiškas

1956. XI. 8.

Mielasis Pranai,

Šlandien gavau "Laiką" su Jūsų vėl labai labai išpūdingu straipsniu apie mano knygą. Ačiū, ačiū!

Nebežinau nė kaip tinkamai Jums atsidėkoti. Šv. Mišiose prisiminsiu Jūs, Jūsų šeimą ir visus Jūsų reikalus, kad Aukščiausias Jūs visus globotų ir duotų sveikatos.

Aš gyvenu be ypatingų įvykių. Tik dabar baisiai bergyvenu Vengrijos tradiciją! Vengrų tauta pasirodė pati herojiškiausia iš visų pavergtųjų. Bet juos rusai išplėsiu ir išnaikins. Mane tai veikia taip labai, kad visą pasakutiniąją savaitę negaliu susitelkti jokiam kūrybiniam darbui.

Tačiau kankinių kraująms niekad nelieka neatnešęs istorijos perspektyvoj vaisių, nes Dievo teisingumas, atėjus metui, pasirodo visa savo die-

viška galybe... Matyt, komunizmo žlugimo artėjimui reikalinga daug nekalto kraujo!...

Daug dirbu. Parapijinio darbo daug. O plunksną darban paleidžiu dažnai naktimis...

Tikiu, teks susitikti kurią nors vasarą, nes noriu Jus aplankyti.

Sveikiname Jūsų Poniai ir visai šeimynėlei.

Dar kartą, Mielasis Pranai, labai dėkoju.

Su meile Jūsų kun.

Alfa Sušinskas.

Dar vienas a.a. A. Bendoriaus laiškas / ankstyvesnis /

1956. VII. 5.

P-nui Pr. Alšėnui,
Toronte, Kanadoj.

D. Gerbiamasis,

Dažnai skaitau Jūsų rašinius spaudoje ir iš jų išitinkinu Patį esant labai gabų ir darbštą plunksnos žmogų. Dėlto ir galvodamas, kas galėtų gerai parašyti M. Krupa-
vičiaus biografiją Liet. Enc - jai, priėjau išvados, kad tik Pats galėtų tai padaryti.

Tat L. Enc - jos Redakcijos vardu ir prašau šį darbą atlikti. Aš mielai talkinsiu ir patieksiu medžiagos žiupsnį, kurį sugebėjau išspausti iš paties M.K. praeitą vasario mėn. Tačiau turėtu pasakyti, kad dar daugiau jos turi / M. Kr. teigimu / Pr. Vainauskas / 138 - 27 Lloyd Rd., Jamaica 4, Long Island, N.Y. / . Susirašinėju biografijos reikalais ir su M. Kr - čiumi. Jis pažadėjo duoti papildymų ir nurodė Patį, kaip jo bibliografijos autorių. Reikėtų dar pridėti ir jo bio - bibliografiją, suminint svarbesnius rašinius apie M. Kr - čių. Fotogr - ją turi dr. Vilimas.

Rašinio apimtis, atsižvelgiant į asmens reikšmingumą, galėtų būti apie 3 - 4 skiltys. Tą biografiją prašyčiau man atsiųsti. Aš ją pasiųsiu M. Kr - čiu, nes jis turi pats pamatyti, kas parašyta. Laiko yra apie 2

mėn., t.y. ligi X mėn. pradžios.

Prašau skubiai atsiilepti.

Su pagarba Antanas
Bendorius
(b.d.)

st.catharines

J. Šarapnickas 60 m. amžiaus proga liepos 7 d. St. Catharinėje "Labiau" salėje, dalyvaudant apie pusantro šimto žmonių, buvo sutiktas džiaugsmingais plojimais.

Sukaktyvinį minėjimą atidarė rengimo komiteto pirmininkas J. Paukštys, pakviesdamas parapijos kleboną Tėv. Juvenalių Liauba O.F.M. sukalbėti maldą. Po to sekė valšės, kalbos, o kalbos, kurių buvo gana daug. Tenka prisiminti, kad sveikino J. Liauba, parapijos klebonas, monsior Tadarauškas, Amer. ir Can. S. L. A. prezidentas P. Dargis ir eilų kitų. Visi linkėjo nenustoti energijos ir dar su didesniu kropsnumu atiduoti visuomeniniam darbui.

Jis yra veiklus, energingas, populiarius, nes tai, ilgametis K. L. B. St. Catharines buvęs pirmininkas, Ramovėnų rev. kom. pirm., S. L. A. 72 kuopos pirmininkas, Hamiltono Liet. namų valdybos ilgametis ir Wellando medžiotojų ir meškeriojų narys bei įvairių organizacijų rėmėjas.

Juozas g. 1913. VII. 5. Išlaktų v. Mažeikių aps. stambaus ūkininko sūnus. Šeimoje esant daugiau vaikų, nuo 13 m. pradėjo dirbti privačioje krautuvėje Išlaktuose. Po dviejų metų darbo gavo tarnybą kooperatyve. Būdamas darbštus, sąžiningas ir gabus, palaipsniui kilo aukštyn, kol pasiekė kooperatyvo vedėjo pareigas. Atėjus rusams iš tos vietos buvo pašalintas bet vokiečiams užėmus Lietuvą, grįžo atgal. Jo dėka kooperatyvas augo, plėtojosi, legaliai ar nelegaliai patenkindamas gyventojų ir, daugumoje ūkininkų, reikmenų reikalavimus, ir apylinkės pagarboje laikomas buvo.

Atsiradęs Kanadoje, po kelių vietų apsisistojo St. Catharinėje, gavo darbą.

Lietuvių paminklas mirusiems lietuviams Sydney, Australijoje. Nuotr. M. Vilkaitienės

Jį laiko, ir jau seniai yra tharines nuosavybių sa-
pakeltas "formanu". Tai vininkas. Tai ne pavydu,
prekybine gyslelė, kuri bet linkėjimas dar pra-
visuose kraštuose tinka plėsti. Bet kartu atkrei-
ma ir įvertinama. pliu malonų dėmesį kas tą

Norėčiau sakyti, kad turtą "užtūpti" galėtų? Jog
tavo darbštumas yra jau laikas susirūpinti...
mokslų motina, ką iki Vėlyvo vakaro prislėg-
šios dienos nešluoboda ti svečiai, gana pakillo-
ma nešei. Sugebėjai už- mis nuotalkomis, nenoro-
dirbti ir sutaupyti, nes mis skirstėsi į namus.
eol Hamiltone ir St. Ca- Ss.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laiką saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal.

Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q.

Įvairi industrinė ir komercinė statyba ir dažymas. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis.

Skambinkite visais atvejais - 366-6237, 366-3896

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti

įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

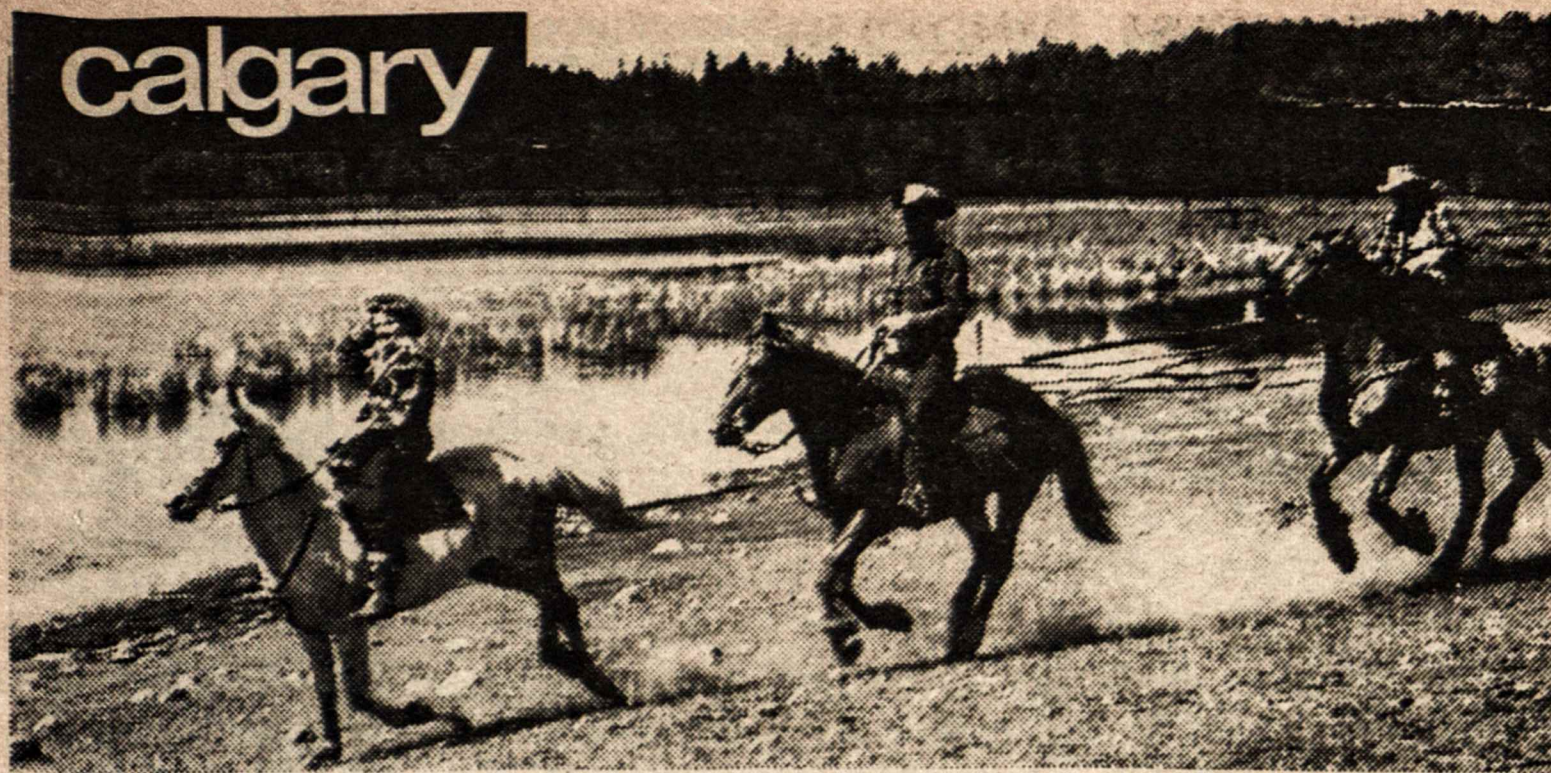
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTINOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

VAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

calgary

DVIDEŠIMTMETIS CALGARIO LIETUVIŲ DRAUGIJAI

Prieš Antrąjį Pasaulinį Karą pačiame Calgario mieste gyveno tik kelios lietuvių šeimos. Brooks, Olds, Eckville ir Lethbridge apylinkėse tebuvo mažos grupelės ūkininkų. Anglių kasyklose dirbo lietuviai: Drumheller, Lethbridge, Coleman ir Crowsness Pass vietovėse. Ieškantieji darbo ir pravažiuojantieji sustodavo Calgarije tik trumpam laikui. Lietuviški laikraščiai ir laišakai bu-

vo vienintelis ryšis su tautiečiais gyvenančiais Kanadoje ar Lietuvoje. Retkarčiais susitinkdavo apylinkės lietuviai atšvesti savo šeimos arba draugų švenčių. Savųjų burelyje visi geriau jausdavosi, pasikalbėdavo, padėnuodavo ir pasisvečiuodavo.

Atvykus trečlajai emigrantų kartai, daugiausia jaunimui, dvigubai padidėjo Calgario lietuvių skaičius. Buvo pradėta galvoti

viešai pasirodyti. V. Griglenė padedant, buvo išmokta šokti keletas tautinių šokių, pašamdyta salė ir atšvestas Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo paminėjimas (1949 metais). Pavasarį, gegužės mėnesyje, sukvietus apylinkės lietuvių ir išklaučius pageidavimus, buvo išsirinktas komitetas vietos lietuvių reikalams tvarkyti. Trejus metus buvo dirbama ir veikliama vieningai komitetui vadovaujant. Pasigirdus kritikai dėl komiteto narių veiklos, norint išigyti savo namus - salę ir kad teisinė atsakomybė nekristų ant pavienių asmenų, buvo paruošti anglių pavyzdžių draugijos įstatai ir užregistruoti Albertos Provincijos Draugijų sąrašė. (Balandžio 30 d. 1953. Kanados Lietuvių Bendruomenė užregistruota tik 1958 m.) Calgario Lietuvių Draugijos steigėjas pasirašė: T. Anderson, F. Beniush, Miss I. Nekrošis, B. Yauga, F. Žukas. Draugija rengė vaidinimus, atstovavo lietuvių rengiamuose YWCA tautinių rankdarbių ir valgių parodėlėse, išigijo tautinių rūbų komplektą, rūpinosi gauti radijo ir televizijos pusvalandžius, norėdama supažindinti kanadiečius su lietuvių papročiais, dainomis ir tautos istorija. Draugija dalyvavo ir rėmė Canadian Citizenship Council Calgario skyrių. Bendradarbiavo kultūrinė veikla su estais, latvių ir vengrais. Pateko į viešą (public) nesūsipratimą; buvo apkaltinti remia fašistinį vengrų sąjudį ir susilaukė priekalštų iš savųjų ir angliškos spaudos. Draugijos valdyba aukoja kasmet Raudonajam Kryžui,

PHARMACIE
Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

Dantų gydytoja
DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St. pirmas aukštas,

11-12 kambarys

Tel: 932-6662; namų 737-968

Cancer Society, Salvation Army, nepamiršdama skirti dalį iš parengimų gauto pelno lietuvių reikalams: Tautos Fondui, Liet. Gimnazijai, skautams. Draugija visada organizuodavo kunigų priėmimą, įleis lankant Calgario lietuvių (Kun. B. Jurkšas, kun. S. Kulbis, kun. I. Grigaitis ir vyskupas V. Brizgys). Vėliau buvo suorganizuotas C. Liet. Bažnytinis Komitetas, kuris ėmė tvarkyti tuos reikalus.

Draugijos vadovavimas visa laiką buvo "senųjų" rankose. Naujieji atelviai buvo mažumoj ir visą laiką norėjo kad būtų palaikomi ryšiai su rytuose esančių K.L.B. Centru. Draugijos valdyba rėmėsi savo įstatais (2/3 narių gali pakeisti įstatus) ir nematė jokios naudos savo organizacinėje veikloje iš "Rytų" griežta KLB laikysena, nepripažinti lietuviškų junginių, už jos ribų. Padėtis labiau susikomplicavo. Naujieji atelviai, gavę patarimą iš senesniųjų, įsteigė KLB skyrių ir gavo apylinkės telses (1958 metais). Prasidėjo lygiagrečiai veikla. Dėl valdybų nesutarimų net buvo prieita prie nesūsipratimų (tą vakarą vyko skersai gatvės liet. šokiai). Organizacijų išlaikymui pajamos iš pramogų pasidalijo pusiau. Prasidėjo jaustis organizacinis nuovargis ir reikėtis asmeninės ambicijos. Darbo veiklos nepasidalijimas, kaip visada, susilpnina gerų sumanymų įvykdinimą ir darbų apkrauna vadovaujančius asmenis. Calgario Lietuvių Draugijai yra vadovavę šie asmenys: P. Stakėnas, B. Yauga, F. Žukas, A. Mackevičius. Draugija yra iškilmingai atšventusi savo 10 metų sukaktį. Šiais metais švenčia savo 20 metų sukaktuvę. Kas-

met Draugijos nariai turi sumokėti 2 dolerius nario mokesčio. Pritrūkus narių, Draugijos turtą (apie 1000 dolerių) perimtų steigėjai. CL Draugija turi nupirkusi 2 šėrus stantant Edmontone Lietuvių namus. CL Draugijai nepavyko išigyti nuosavas patalpas, nors pasižadėjusių remti statybą buvo surasta pakankamas skaičius ir net sudarytas komitetas tiems reikalams tvarkyti.

CL Draugija turi kasmet apie 50 narių. Draugijai vadovauja beveik tie patys asmenys. Iki vadovaujantieji turės noro ir pasiaukojimo organizaciniam darbui, atrodo, visada ras pritarėjų. Sergantiems ir mirusiems draugijos nariams yra nupirkamos gėlės ar vainikai. Calgarije "senųjų" lietuvių skaičius mažėja; naujų nedaug atvyksta. Naujieji žmonės bus lengviau pamiršti visi nesmagumai ir kartellai pergyventi calgariečių organizacinio gyvenimo besimokant ir bedirbant. Įdomu pastebėti, kad ištroškę žinių ir korespondencijų lietuviškų laikraščių redaktoriai, spausdindami vietos žinias, atsiųstus susierzinusių korespondentų, spausdindavo ne pagalvodami, kiek žalos bendram lietuvių sugyvenimui padaro iškreipti aprašymai, užgauną pavienius asmenis. Atrodo laikas, kaip ir visur kitur, bus geriausias calgariečių "ilgoms" gydyti valstas. Jaunoji karta išklysta po visą Kanadą, o senieji tyliai pasitrauks iš gyvenimo. K.

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.

Tel: 866-2063; 866-2064.

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

INSURANCE EXCHANGE BUILDING

276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 128.

Tel: 842-1126, namų 678-3660

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.

Tel. 871-1430

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.

MONTREAL

TEL.: 255-3535

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600

Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., E.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,

1538 Sherbrook St. West,

Suite 215, Montreal 109, Que.

Tel. 931-4024

1973 m. rugpiūčio men. 22 d. staigiai mirus
mylimam vyrui ir tėvui

A + A PRANUI MINELGAI,
nuoširdžiausią padėką reiškiamo Šv. Kazimiero
parapijos klebonui kun. dr. F. Jucevičiui už
moralinę pagalbą, už sukalbėtą rožančių laido-
tųjų koplyčioje, už atnašautas gedulingas pa-
maldas, gražų pamokslą ir palydėjimą į amži-
no poilsio vietą – kapines.

Didžiai nuoširdžių padėką reiškiamo
visiems prisijungusiems gėles bei vainikus, už
lankymą velionį koplyčioje ir palydėjimą į ka-
pines, taip pat už pareikštas užuojautos
asmeniškai ir per spaudą.

Ilsėkis ramybėje
mūsų mylimas vyresnysis ir tėvelis –
Nuliūdusi žmona ir sūnus: Vytautas, Jonas
ir Petras

MYLIMAI MOTINAI mirus, jos sūnų Joną
Naruševičių ir jo šeimą nuoširdžiausiai
užjaučiame –

B. Pakulių šeima
Lanoraie, P. Q.

PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

Rugpiūčio 27–31 d.
Montrealyje vyko
81 metinis Amerikos psi-
chologų draugijos suva-
žiavimas, sutraukęs dau-
giau 16,000 dalyvių. Ja-
me dalyvavo taip pat bent
septyni profesorai – psi-
chologai lietuviai. Pro-
moje pranešimus
dėstė Ljudmila Baskaus-
kas iš Kalifornijos Val-
stijinio Universiteto
Northridge ir Algimantas
Šimkūnas iš Missouri
Universiteto, o simpo-
ziumą pravedė Ina Užgi-

rienė iš Clark Universi-
teto (Worcester, Mass.).
Tuo pat metu vykstančiame
psichologų, besido-
minčių religiniais klausi-
mais, suvažiavime pa-
skaitą skaitė Vytautas
Bieliauskas iš Xavier
Universiteto. Dar buvo
atvykę Just. Pūkūnas iš
Detroito ir A. Norvila iš
Chicagos.

• Elzbieta Kardelienė
vasarojo pas pranciško-
nus – Kennebunkporte ir
inž. Romas Knystautas su
šeima buvo išvykę į Art-
zoną.

BELLAZZI-LAMY INC.

(VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai, Izoliacija, Ten-Test,
Masonite, statybinis popieris, cementas,
B. P. išdirbiniai ir visa kt.)

7082, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Jetté & Frères

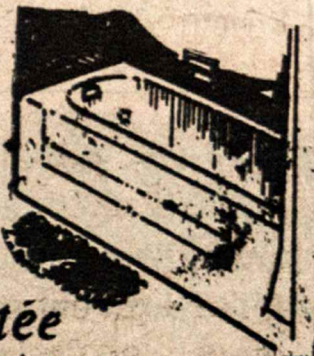
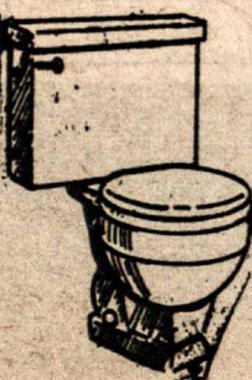
VISKAS – MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir
šildymo taisymai ir nau-
jų įrengimų. Gazinių
priemonių pardavimas ir
įrengimas. Atstovaujame
Hydro-Quebec išnaudo-
vimui karšto vandens
tiekimą. Veltui įkaini-
vimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriai.

140-2e AVENUE - 366-0330

montreal

ED. PETRULI

IR

D. SABALYTĖ

SUKŪRUSIUS LIETUVIŠKĄ
ŠEIMOS ŽIDINĮ

SVEIKINAME IR

LAIMINGO GYVENIMO
LINKIME

Montrealio Lietuvių Žvejų -
Medžiotojų Klubas "NIDA"

DĖMESIO!

Montrealio Liet. Litua-
nistinė Mokykla pradeda
darbą, mokslo metus rug-
sėjo 15 d. šeštadienį 9
val. ryto Cherrier mo-
kyklos patalpose, (ten pat
kur ir pernai – St. Hubert
ir Cherrier g-vių kam-
pas).

Mokiniai lankiusieji
praeitais metais prašomi
ir toliau tęsti mokslą.
Tėvai turintieji mokykli-
nio amžiaus vaikų, prašo-
mi leisti juos į lietuvišką
mokyklą.

Dėl inf. prašome kreip-
tis pas mokyklos vedėją
arba mokytojus.

Mokyklos vedėja, mo-
kytojai ir Tėvų Komitetas

• Mirė Jonas Adomonis
(Adams), kuris anksčiau
žymiau reiškėsi Vytauto
klubo veikloje bei savo
privačiu, net ne vienu,
verslu. Paskutiniu laiku
gyveno Glasgow, P. Q.

• A. Norkeliūno šeima,
prieš mokslo metų pra-
džia dukroms, buvo išvy-
kę į New Jersey prie At-
lanto.

• Julija Strėlienė išvy-
kusi ilgesnėms atosto-
goms į Floridą.

• Kristina ir Virginija
Gudaitės yra išvykusios į
Europą. Šiomis dienomis
taipgi išvyko Klezų ju-
nėnų dukra.

• Lito atskaitomybės
vedėjas Domas Jurkus su
žmona atostogaudami bu-
vo nuvykę į Sudbury ap-
lankyti brolio dr. Jono
Šemogo ir jo šeimos.

• Dr. E. Puodžiukas ir
inž. Rimas Sonda iš To-
ronto svečiavosi Montre-
alyje pas V. Kačergį. Buvo
nuvykę į jaunimo stovyk-
lą – Lac Sylvere, kurioje
vyko laiveliais sportiškos
įsidailos

ATKELTA IŠ 9 psl.

sudegino Maskvą.

610 m., kai 1363 m. mirė Škotijos karalius Edvard
de Balliol.

600 m., kai 1373 m. vyko Lietuvos karo žygis prieš
Maskvą.

600 m., kai 1373 m. vokiečiai pakorė prūsų sukilėlių
vadą Herkų Mantą.

600 m., kai 1373 m. tarp Sicilijos ir Neapolio vyko
karas.

580 m., kai 1393 m. Vokietijoje įkurtas Erfurto uni-
versitetas.

580 m., kai 1393 m. sudegė Merkinės pilis.

575 m., kai 1398 m. įvykdyta mongolų karinė inva-
zija į Indiją.

575 m., kai 1398 m. D. L. K. Vytauto vedama Lietu-
vos kariuomenė pastiekė Juodąją jūrą.

575 m., kai 1398 m. tarp D. L. K. Vytauto ir
kryžiuočių ordino sudaryta Salyno taikos
sutartis.

570 m., kai 1403 m. kryžiuočiai sudegino Lydą.

570 m., kai 1403 m. Ispanijoje pastatyta Sevilijos
katedra.

570 m., kai 1403 m. gimė Turkijos sultanos Mu-
radas I.

565 m., kai 1408 m. Kaunas gavo Magdeburgo
miesto teises.

560 m., kai 1413 m. mirė Anglijos karalius Hen-
rikas IV (gimė 1367 m.).

560 m., kai 1413 m. krikščionybės įvesta Žemai-
tijoje.

(Bus daugiau)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P. Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekiamą greitkelio
Nr. 40 arba Nr. 20.

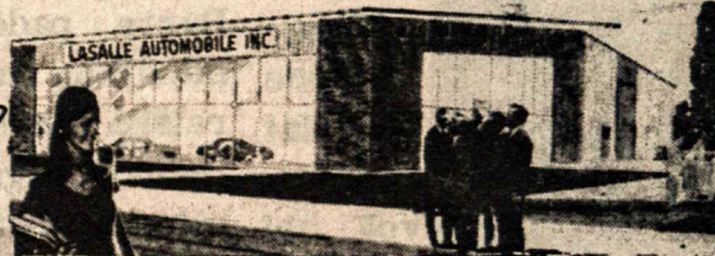
LaSalle

AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

P A R D A V I M A S

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Daimler
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir
kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir
dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 355-3364

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL:
366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral
firmos snowmobile ir Moto firmos
snowblower ir taip pat motorinės
vėltys. Sav. G. Desrochers

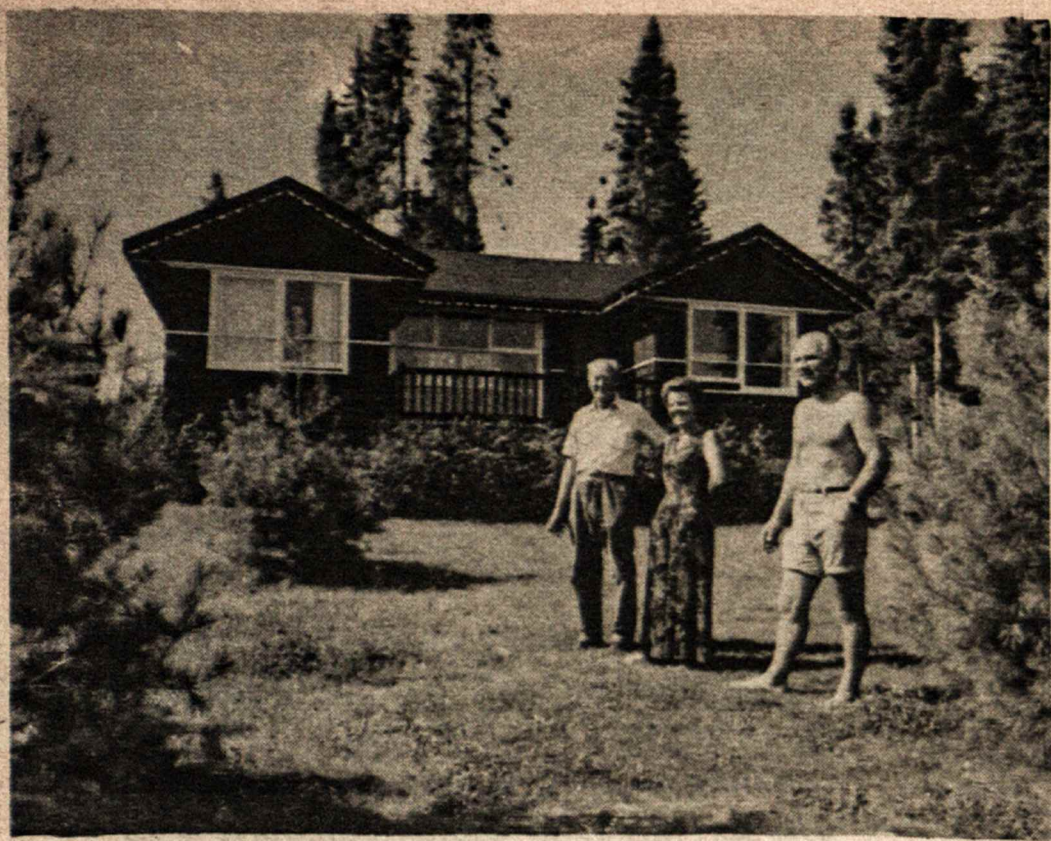
Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sužinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Lac Sylvere ežero gyventojai, gražiai įsikūrę A. A. Morkūnai su svečiu Klemu Kiaušu.

tlėms. V. Plečaitis, vadovaudamas sutartinėms dainoms, įtraukė visus į bendrą ir jaukią pobūvio nuotaiką.

Reikia pabrėžti, kad mūsų jaunimo užmojis, suruošiant šį minėjimą, yra sveikintinas ir visiems palikęs jaukų prisiminimą.

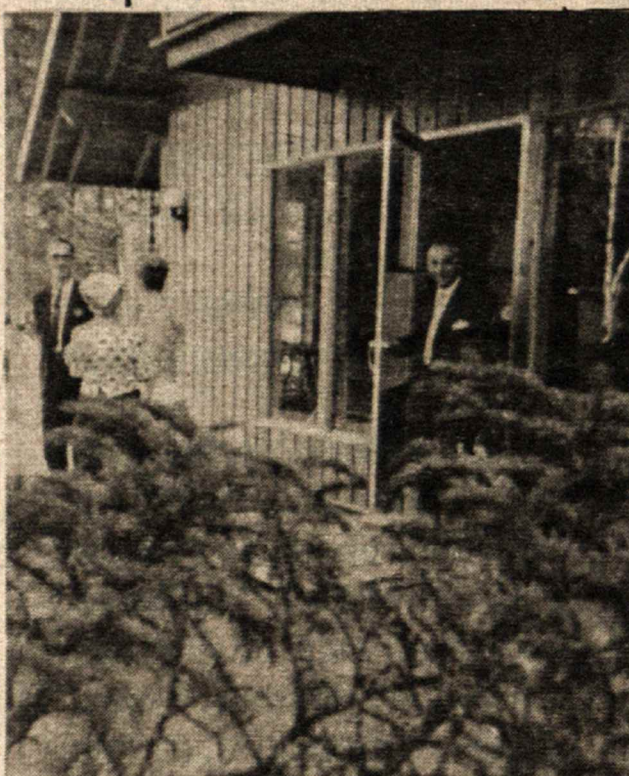
Dalyvavęs

• Tėv. Juozas Vaišnys, SJ, "Laiškai Lietuviams" redaktorius ir žurnalistas Sąjungos pirmininkas atostogas leido Montrealyje. Buvo apsiltojęs Aušros Vartų parapijos klebonijoje, kur prieš kelerius metus buvo vikaru. Gražu, kai nepamirštamas Montrealis.

• Dr. Romas Knyštautas su šeima atostogavo Arizonoje.

PRADEDAMA MOKSLO METUS

Elzbietos Kardelienės muzikos studija pradeda darbą nuo rugsėjo 10 d. Priimami nauji mokiniai. Tel. 767-0473

Lac Sylvere ežero pirmasis gyventojas ir liet. stovyklos kūrėjas Pr. Rudinskas, tik išleidęs svečius.

SAVAITGALIS PRIE LAC SYLVERE EŽERO
Jaunimo suruoštas dešimtmečio minėjimas, kai prie Lac Sylvere ežero lietuviai įsirengė savo vasarvietes ir bendrą vasaros stovyklą "Baltiją", buvo įdomus ir vertas dėmesio.

Vertas todėl, kad juo buvo atžymėta visų pastangos ir įdėtas darbas statant vasarvietes, siekiant pagerinti bei patvirtinti žmogaus kasdienybę, išnaudojant gamtos teikiamas galimybes; o "Baltijos" stovykla duoda galimumą organizuoti lietuvių veiklą.

Įdomus todėl, kad buvo suorganizuota įvairi programa, kurios viršūnė buvo būrinų laivų regata — rungtynės, kuriose dalyvavo ne tik vietiniai Sylvere ežero būrlaičiai, bet ir iš Dainavos bei Archambeau ežerų lietuviai būrlautojai. Pastarųjų garbei reikla pripažinti, ir atiteko pirmos ir antros vietos laimėtos dovanos: pirmoji p. Bulotų, antroji p. Jaugelių būrlaičiams. Viso dalyvavo 8 būrlaičiai.

Iš šalies stebint regatą, vaizdas buvo įspūdingas, kurį sekė ne tik ten esantieji lietuviai, bet ir kitataučiai ežero gyventojai, taip, kad paprastai visad esantis ežere gausus motorinių laivų judėjimas, be jokio išankstinio prašymo, stačiai magiškai, buvo sustojęs.

Kitas rungtyninio pobūdžio programos punktas buvo žvejojimas ir pagautas šlame ežere didžiausios žuvies premijavimas. Deja, ežeras nepasitįrė žuvies didelės gausos, tai ir premijuota

žuvis buvo ne per daug didelė, kurios premija teko mažesniems žvejojtojams — broliams L. ir A. Knyštautams.

Vakare stovyklos salėje buvo bendras visų pobūvis, į kurį atsilankė ir pakviesti šio ežero draugijos valdybos asmenys prancūzai.

Rengėjų vardu pobūvį atidarė V. Kudžma jr., pasveikindamas visus ir trumpai nusakdamas šio dešimtmečio minėjimo prasmę. Pakviesta Montrealio bendruomenės pirmininkė p. S. Plečaitienė įteikė regatos laimėtojams dovanas. A. Bulota sveikintimus perdavė prancūzų kalboje. Ežero draugijos pirmininkas p. Barre padėjo už šį minėjimą pakvietimą, pareiškė esąs nustebintas lietuvių organizuotumu ir pabrėžė, kad šis pavyzdys yra paskatinimas ir ki-

Žemiausios kainos! MONTREAL ENTERPRISES Reg'd. DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

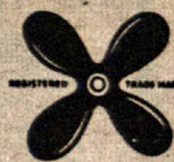
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

International

LIKVIDACINIS IŠPARDAVIMAS

LAUKO IR VIDAUS D A Ž Ū.

TIK \$4.00 UŽ GALIONA

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q.

Tel: 366-6237, 3696.

PIRKTI AR PARDUOTI

NEKILNOJAMĄ TURĄ PADEŠ JUMS

V. Peteraitis

353-9960 / Namų 721-0614

UNITED TRUST REALTIES

7995 Blvd. Les Galeries, D'Anjou, P. Q.

MONTREAL WEST

AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astor

• NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTOJUI IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!

• NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!

• MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS!

• UŽEIKITE! ĮSITIKINKITE! PASINAUDOKITE!

LEONAS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuvis atstovas)

PASIKALBĖKITE SU

Manageniu
LEO GURECKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

489-5391

(At the end of Sherbrooke Street West)

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas

5.5%

Taupomasis s-tas

6.0%

Term. ind. 1 m.

6.5%

Term. ind. 2 m.

7.0%

Term. ind. 3 m.

7.5%

DUODA PASKOLAS:

Asmenines

Nekiln. turto

Cekių kredito

Investicines

nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 da iki \$2,000 už taup. s-tos sumas, už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda. Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 6 v. vakaro.